

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань науки і освіти

05 червня 2019 року

Веде засідання Перший заступник Голови Комітету

СПІВАКОВСЬКИЙ О.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги! Шановні колеги, будь ласка, прошу сідати. Розпочинаємо засідання комітету. У нас зазвичай є гарна традиція розпочинати все своєчасно. Я прошу всіх закінчити розмови по мобільних телефонах. Якщо є потреба, є, як то кажуть... Сан Санич, я перепрошую, все, закінчили.

Шановні колеги, у нас кворум є? Є Тарас Дмитрович, Ірина Мирославівна, є Іван Григорович Кириленко. Ми можемо домовитись наступним чином. У нас сьогодні чотири питання, три з них дуже важливих.

Перше питання воно стосується внесення відповідних правок до Закону про фахову вищу освіту, які були запропоновані нашим колегою народним депутатом України Тарасом Дмитровичем Кременем. І вони стосуються, частина з них стосується, змін до Закону "Про вищу освіту", який був прийнятий в 14-му році. Це перше. І далі члени комітету будуть визначатись чи вносити їх, чи ні.

Наступна позиція. Вони торкаються дуже опосередковано тексту Закону про фахову передвищу освіту, але я як головуючий повинен в будь-якому разі це питання оголосити. Я дивився, ми вели відповідні консультації з профільним Міністерством освіти і науки України. Частину правок ми домовились зняти, бо вони взагалі не стосуються фахової передвищої освіти. Тому там залишиться тільки ті норми, які стосуються, як то кажуть, стиковочних моментів, які пов'язані з роботою фахової передвищої освіти і вищої освіти. Я про них там ще скажу.

Друге питання у нас стосується Закону, вже безпосередньо, Закону про фахову передвищу освіту. Я сьогодні з трибуни Верховної Ради вже сказав про те, що, якщо ми завтра його не проголосуємо, то вже стовідсотково, не 99, а стовідсотково, оскільки Верховна Рада України зайде в обговорення Виборчого кодексу, це питання не буде розглядатись. І це означає, що цей спеціальний закон,

який повинен був бути прийнятим після прийняття базового закону "Про освіту"... Так, так, так. Базового Закону "Про освіту". Ну, я просто зараз пояснюю наш порядок денний, щоб було зрозуміло про що іде мова. Він не буде прийнятий, це означає, я вам кажу, як воно є, практику ми бачили цих чотирьох років. Це означає, що з 1 вересня, коли ми зайдемо в бюджетний... ми, інша Верховна Рада, інші народні депутати, тих, кого обере український виборець, вони вже будуть вирішувати питання. Але, оскільки там часу не буде, то це означає, що через Бюджетний кодекс і через бюджет технікуми і коледжі отримуватимуть або ні своє друге життя. Тому що в природі, в законодавчій природі України такого явища, як вищі навчальні заклади I, II рівня акредитації, як то кажуть, їх не буде на цьому законодавчому полі.

Тому ще раз я хочу подякувати, Ірина Мирославівна, в першу чергу, вам, по-друге, нашим колегам з Міністерства освіти і науки України, народному депутату Олександру Олександровичу Марченку, нашим колегам з Асоціацій вищих навчальних закладів I, II рівня акредитації, які провели велику роботу, а, головне, зрозуміли всю ситуацію і знайшли відповідний консенсус. Тому що ми можемо сперечатися ще довго: чи так, чи так, чи там кома, чи там крапка і так далі. Але, якщо ми не домовимось, ми не домовимось, за нас домовляться, да, знаєте хто – Міністерство фінансів України. А оскільки воно виходить з позицій економії, то це означає, що як ми будемо існувати далі, ніхто не знає. Отака філософія нашого другого питання.

Третє питання не менш важливе, воно стосується контрольних питань, це вже друге буде засідання. Тому ми запросили представників Рахункової палати, які мають свої зауваження і відповідні пропозиції щодо виконання міжнародних зобов'язань Міністерства освіти і науки України, тому у нас сьогодні присутній заступник міністра освіти і науки України Максим Віталійович Стріха, який відповідає безпосередньо за ці питання. І зразу хочу сказати, ми запросили і розглядаємо це питання не для того, щоб когось "бити" або комусь виносити догану. Ми разом пробуємо завжди знайти конструктивний шлях вирішення проблеми. Бо сьогодні система освіти і науки України потребує інвестицій. І якщо ми не можемо виконувати ті чи інші міжнародні зобов'язання, то це в першу чергу проблема для нашого наукового середовища.

Таким чином, оці три головні питання, які ми сьогодні будемо розглядати. Але, дивіться, я розумію, що кожний народний депутат, на жаль, на жаль, я вважаю, всі ми вступили в турбулентність відповідну. Іван Григорович Кириленко, який відповідає якраз по третьому питанню, є головний доповідач по третьому питанню, він має обов'язково піти після 15:45. Я не знаю, наскільки ми можемо вперші два питання. Тому, але... Да? Будемо? Нічого, так? Тому ми розпочинаємо.

Єдине – велике прохання ще один раз одному, ну, скажімо так, доповідати про те, що потрібно зробити, от, просто нема сенсу. Ми повинні просто впевнитись в чому, чи досягли ми певних домовленостей, чи готові сьогодні народні депутати – члени комітету проголосувати? І оскільки у нас є, я так розумію, да, і у мене, і у міністра освіти є домовленість з Головою Верховної Ради України про те, що якщо ми сьогодні голосуємо – так, то завтра зранку вже це питання буде поставлено. І тоді, якщо є консенсус – то зал проголосує. Не буде консенсусу, я перепрошую, не буде 226 плюс, ну, і тоді...

Тому комітет всю роботу провів. Тому я прошу бути абсолютно конструктивними. Тобто ще раз ми можемо чогось вимагати. Ми можемо щось пропонувати. Але моя пропозиція наступна. Приймати в тому варіанті, як домовились. А після цього зрозуміти: ця точка, ця точка, ця точка. По цих питаннях потрібно ще буде пройти. Але вже ці питання і доповнення буде вирішувати інша Верховна Рада України.

Але головне – що з 1 вересня ви вже будете працювати над цим питанням. Приймається така філософія проведення засідання комітету? Приймається.

Тоді я пропоную, і так, перше питання у нас йде...

А, ой, я перепрошую, Іван Григорович, будь ласка.

КИРИЛЕНКО І.Г. Шановні колеги, добра традиція є у Верховної Ради в комітетах. Ви звернули увагу, що Олександр Володимирович відкрив, а я стою. Він скромна людина у нас, але традиція полягає в чому. Коли є нагорода для людей, люди повинні бути на першому місці, хто б це не був – рядовий учитель чи керівник комітету, чи просто громадянин. Але, якщо людина заслужена, то з цього треба починати: зі слів подяки, треба вміти бути вдячним.

І у мене в руках довіра багатьох громадських організацій, які об'єдналися в раду установ-засновників тижневика "Освіта", відомого видання. А входять в раду установ ЦК профспілки працівників освіти і науки України, Всеукраїнське педагогічне товариство імені Григорія Ващенко, редакція Всеукраїнського громадсько-політичного тижневика "Освіта", Творча спілка вчителів України, Національна академія педагогічних наук України, Академія інженерних наук України, Спілка викладачів вищої школи та науковців України.

Так от по цих дипломах, яким підтверджується, що кращі освітяни 2018 року за розробку та наполегливе просування законопроектів з розширення застосування і розвитку ІТ-технологій та Інтернету в Україні визнано Олександра Спіковського, народного депутата... *(Оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

КИРИЛЕНКО Г.І. Друзі, одну хвилиночку. Оце слово... оце слово скромне слово мені не подобається "не чекав". Чекали. Тому напроти в кабінеті після того, як завершить все, Олександр Володимирович запрошує...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Ще раз дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ще раз, я хочу подякувати, ми працюємо не за нагороди, я вам чесно хочу сказати... Це дуже...

Так, добре, це дискусія буде така. Ще раз хочу подякувати всім за те, що нагородили цією нагородою. Буду сподіватися, що можу служити своїй Батьківщині-Україні і всім освітянам.

І так переходимо до першого питання. Тарас Дмитрович, у мене велике прохання. Дуже коротко зупинитися на позиціях, які ви запропонували, бо ми ж зачитувати їх не можемо, і аргументація. Добре?

Тарас Дмитрович Кремінь, народний... *(Шум у залі)*

А, ну, добре. Тоді давайте так. Оскільки цим питанням опікувалась голова робочої групи народний депутат України Ірина Мирославівна Констанкевич, вона очолювала цю групу, вона відповідала якраз за ці позиції, будь ласка, Ірина Мирославівна.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Доброго дня, шановне товариство, шановний Олександр Володимировичу, Юрію Михайловичу, усі присутні представники міністерства, народні депутати, члени робочої групи і загалом наша велика освітянська спільнота, яка долучилася до обговорення проекту Закону України про фахову передвищу освіту упродовж півтора року. І складається враження, що ми сьогодні уже наблизилися до фінішної точки і, власне, сьогодні у нас має відбутися останнє обговорення, тому що є рішення з голосу завтра включити до порядку денного даний законопроект.

Коротенько з історії. Нагадаю, що 14 травня 2019 року даний законопроект був прийнятий Верховною Радою у першому читанні. І уже з наступного дня почала працювати робоча група, яка мала напрацювати і пропозиції до другого читання, а також, власне, сформулювати бачення цього документу до другого читання.

29 травня закінчився термін подання суб'єктами законодавчої ініціативи пропозицій до законопроекту з метою його доопрацювання до другого читання. У підготовці законопроекту до другого читання після закінчення строку подання пропозицій членами робочої групи народними депутатами були подані додатково ще пропозиції двох депутатів, це Тараса Дмитровича Кременя і мої пропозиції як голови робочої групи, які, власне, ми повинні сьогодні включити до таблиці. І вони вже є в документі, зокрема в частині "Прикінцевих і перехідних положень".

Усього було подано 346 пропозицій від народних депутатів, 248 з яких робочою групою були враховані цілком, 63 пропозиції враховані з відповідними редагуваннями та корегуваннями по суті або частково, і 34 пропозиції були відхилені.

Усього пропозицій на розгляд робочої групи подали дев'ятеро народних депутатів. І я хочу оголосити цих народних депутатів з тим, щоби подякувати їм за активність, за небайдужість до такої важливої ланки освіти як фахова передвища. Зокрема це народні депутати: Демчак, Кремень, Кулініч, Левченко, Литвин, Люшняк, Марченко, Третяков. Лідерами щодо кількості пропозицій є Тарас Дмитрович Кремень – 122 пропозиції, Констанкевич – 131 пропозиція, Марченко Олександр Олександрович.

Отже, з 28 травня робоча група, яка створена була Комітетом з питань науки і освіти, опрацювала пропозиції народних депутатів, але змушена була продовжити роботу, оскільки надходили ще додаткові правки. І тому наступні числа 28, 29, 30-го теж тривала робота і не завершилася вона і 3-го, коли надійшли пропозиції на комітет.

Отже, ще одна важлива позиція, на якій мені хотілося б наголосити, що робоча група складалася з 87 членів робочої групи. Це були представники з усієї України, з усіх регіонів, представники з багатьох міністерств, експерти найвищого рівня. На жаль, не всі мали можливість працювати від початку і до кінця щоденно.

Загалом ядром такої групи було 15-20 осіб, але працювали ретельно, сумлінно і, як на мою думку, законопроект підготовлений якісно. Найголовніше, що цей законопроект врегульовує діяльність технікумів і коледжів та прирівняних до них училищ, які в перехідний період, після прийняття Закону "Про вищу освіту", залишились в статусі вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації, що не відповідає Закону "Про вищу освіту" і не дає можливості для розвитку цих закладів.

Цим законопроектом відкривається вікно можливостей і це найголовніше. Ми по суті даємо путівку в життя, на новому етапі, коледжам і технікумам. Тому сьогодні нам треба ще раз конструктивно пропрацювати, підтримати даний законопроект з тим, щоби завтра він був включений до порядку денного нашого парламенту.

А зараз я передаю слово Тарасу Дмитровичу, який був одним із найбільш активних учасників...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте для стенограми. Зараз слово надається Тарасу Дмитровичу Кременю. Тут стенограма чітко повинна бути витримана.

Тарас Дмитрович, єдине прохання: виокремити те, що ви залишаєте, ну, наполягаєте на яких позиціях, які... Олег Ігорович, якщо там потрібно, я вам дам слово, щоб ви прокоментували. І що, і які питання, добре, ви наполягаєте, щоб залишились, ну, в рамках, думаю, щоб спільнота знала, про що йде мова. Будь ласка.

КРЕМІНЬ Т.Д. Шановний Олександр Володимировичу, Максиме Віталійовичу, Юрію Михайловичу! Шановні учасники сьогоднішнього розширеного засідання! Я не сумніваюся у тому, я переконаний в тому, що завтра ми знайдемо голоси, щоби включити в порядок денний і ухвалити у другому читанні і в цілому надзвичайно важливий Закон про фахову передвищу освіту. І справа не в тому, що так багато ми працюємо над ним і так мало часу залишається, а перше вересня прийде незалежно від того, який кількісний і якісний склад парламенту буде працювати над тим, щоби продовжувати вдосконалювати освітню реформу в Україні. Зрозуміло, ми як парламент повинні показати високий клас і рівень нашої адекватності у прийнятті державних рішень.

Тепер по суті тих правок, які я пропоную взяти до уваги і зарахувати їх до загальної порівняльної таблиці. Тому прошу внести зміни до таких законів.

Зокрема до Закону України "Про вищу освіту" стаття 5, де розширюю положення молодшого бакалавра і бакалавра. Зокрема в діючому законопроекті пропонується, що молодший бакалавр, а далі за текстом, є здобувачем вищої освіти і обсяг освітньо-професійної програми 120-150 кредитів. Моя пропозиція – зупинитися на 120 кредитах.

Що стосується позиції бакалавр, далі за текстом, залишаємо позицію 180-240 кредитів ECTS. Єдине, що ми додаємо, що для здобуття освітнього ступеня бакалавра на основі освітнього ступеня молодшого бакалавра або на основі фахової передвищої освіти заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати кредити ECTS, максимальний обсяг яких визначається стандартом вищої освіти. Це перше.

Друге, принципово важливо. Стаття 25 "Акредитація освітньої програми". У діючому законопроекті, який розглядався робочою групою, мова йшла про 2 місяці з дня подання заяви в Національне агентство забезпечення якості освіти за результатами акредитаційної експертизи приймає рішення про акредитацію чи відмову акредитації відповідної освітньої програми. Моя пропозиція – зупинитися на трьох місяцях, збільшити на один місяць цього терміну.

Третє.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарас Дмитрович, я просто хочу сказати, це пропозиція, є відповідний лист від Національного агентства з якості вищої освіти, яке якраз

звертається до нас з тим, щоб збільшити цей термін, бо вони просто не мають фізичної можливості опрацювати це.

КРЕМІНЬ Т.Д. Фізично, звичайно, да. І до речі, тільки сьогодні там на засіданні Кабінету Міністрів України було ухвалено постанову стосовно збільшення фінансування безпосередньо самому цьому органу, тому ми повинні розуміти, що треба, щоб старт був ефективним, і треба відреагувати на ті пропозиції, які вже надійшли від агентства на адресу нашого комітету.

Наступне зауваження стосується статті 28, типи закладів вищої освіти і безпосередньо статусу – статусу коледжу. Я запропонував, що статус коледжу отримує заклад освіти, в якому обсяг підготовки здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра та/або молодшого бакалавра становить не менше 30 відсотків загального ліцензованого обсягу.

Потім стаття 43, яка стосується призначення або...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я перепрошую. Ліцензований или ми зняли якраз цей термін "ліцензований"?

_____. 30 відсотків фактичного...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Від фактичного обсягу...

_____. не менше 30 відсотків того ліцензованого обсягу, який є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Почули. Для того, щоб перейти в статус вищої освіти, 30 відсотків не від...

_____. ... "Перехідні положення", 20-й рік – 10, 21-й – 20...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло, да. Але ми переходимо до моделі, що ми вираховуємо 30 відсотків від того, що фактично здійснює коледж, а не взагалі від незрозуміло чого, да, від якихось цифр облачних – хмарних. Добре? Зрозуміли, да, в чому цей сенс?

Будь ласка.

КРЕМІНЬ Т.Д. Потім певним, не новація, а скажемо так, оптимізація статті 43: призначення на посаду та звільнення з посади керівника факультету. Тобто ми залишаємося на тому, що керівник може бути обраний, працювати на строк до 5 років, і з ним має бути укладений контракт. Інші питання щодо порядку призначення керівника факультету визначаються статутом закладу вищої освіти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарас Дмитрович, я перепрошую, я також тут прокоментую. Це є дуже важливим, щоб було зрозуміло. Дивіться, коли був прийнятий Закон "Про вищу освіту" 14-го року, виникла просто колізія, на наш погляд, несправедливість. І комітет отримав дуже багато листів. Тобто, наприклад, якщо закон вступив у силу ще 6, наприклад, вересня, а людина обрана з 4 вересня на посаду декана, – все, це означає, що вона далі могла два терміни обиратись. А якщо людина обрана вже після, наприклад, цього закону, 10 вересня, вона має тільки один термін.

Ми врахували ці якраз контексти для того, щоб... але загальний термін 10 років, він залишається на цій посаді і таким чином... і плюс ми додали ще дуже важливу річ, яка повертає також керованість певну. Але з іншого боку ми перестраховувались тим, що рішення вже приймає не вчена рада факультету, а приймає трудова конференція цього факультету. Більше того, а для того, щоб ректору збити, наприклад, декана, там потрібно дві третіх...

Олег Ігорович, якщо... я просто по пам'яті це кажу, якщо потрібно, там зробіть певні ремарки. Але сенс у тому, щоб знайти оцей баланс, щоб ректор не зміг не так просто взяти і скинути декана, а, з іншого боку, щоб декан отримав доступ до цієї посади 50 відсотків плюс один голос від трудової конференції. Оці от моменти ми врахували і плюс додали той момент, що з моменту опублікування цього закону, якщо навіть людина вже була там 5 чи 6 років на цій посаді, вона має право отримати всі 10 років, а не так, що на цьому все це закінчиться. От зрозуміла, да, ця філософія.

Я перепрошую, що вас перебиваю, але це є дуже важливим, щоб пояснити, щоб ніхто там, після цього не було ніяких маніпуляцій навколо цього, будь ласка.

КРЕМІНЬ Т.Д. Да, дякую.

Хочу додати, що в статті 5... не в статті 5, а в пункті 5 цієї статті йде мова про те, який порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб. То, зрештою, запропоновано до діючого проекту додати: "поновлення та переведення здобувачів вищої освіти здійснюється з урахування вимог до вступників на відповідні освітні програми". Здавалося б, така проста новела, але я думаю, що вона буде корисною в разі ухвалення закону в цілому.

Стаття 53. Я вважаю, що вона є дуже важливою, бо тут йдеться про медичні заклади, про заклади фахової передвищої освіти. То ми пропонуємо у такій редакції, стаття 53, прошу звернути на неї увагу: "Працівники клінічних баз закладів вищої освіти університетських клінік та університетських лікарень, медичні, фармацевтичні та інші працівники клінічних баз закладів вищої освіти університетських клінік та університетських лікарень – це особи, які за основним місцем роботи займаються медичною, фармацевтичною або ветеринарною діяльністю, а також можуть брати участь в освітньому процесі".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я перепрошую, також коментар. Ми розширюємо тут можливості, бо є університетські чи там лікарні, які є при навчальних закладах, і фактично ці люди не мали статусу відповідного, які мали там статус медичні працівники, які працюють там в сфері МОЗ. От зрозуміло, да, тобто ми розширюємо такі можливості для цих людей.

Будь ласка.

КРЕМІНЬ Т.Д. Да, дякую.

До статті 55 ми трохи розширили перелік осіб, які можуть претендувати на посаду наукових, науково-педагогічних, педагогічних працівників закладів вищої освіти. Тобто ми додаємо, що, крім іншого, заклади вищої освіти можуть укладати короткострокові трудові договори з іноземними громадянами відповідно до законодавства.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, це також є архіважливим, тому що сьогодні ми, з одного боку, кажемо, що ми повинні інтегруватися в європейську і американську світові, а запросити попрацювати, наприклад, провести майстер-класи чи провести якісь там, ну, там на 3-4 дні, да, речі, які пов'язані

безпосередньо з навчанням, ми не можемо, тому що у нас законодавчо ці питання не визначені, ми не можемо запрошувати. Я думаю, це абсолютно нормальна норма, яку чекають всі університети.

Будь ласка.

КРЕМІНЬ Т.Д. Да, дякую.

Стаття 64 – працевлаштування випускників закладів вищої освіти. Відповідно до угод про співпрацю між різними міністерствами в структурі Кабінету Міністрів України ми запропонували наступне, що центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки здійснює моніторинг зайнятості випускників закладів вищої освіти. Це принципово важливо не тільки для проведення відповідних соціологічних досліджень, але і для того, щоб контролювати, слідкувати, цікавитися і володіти інформацією про те, наскільки випускники затребувані на ринку праці, і відповідно це може впливати на кореляцію тих або інших параметрів центральних органів виконавчої влади у повсякденній діяльності.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я перепрошую, і тут, головне, ми відкриваємо цю інформацію для дітей, профорієнтація. Діти повинні знати правду, що якщо ти закінчиш цей коледж або закінчиш цей технікум, або закінчиш цей університет, от у тебе такі шанси на працевлаштування з такою заробітною платою і так далі. Але якщо ти цей закінчиш, ну, то перепрошую, от у тебе перспективи піти в обласний центр зайнятості. От зрозуміло, да? Це і є дуже важлива норма, яка дає можливість офіційно запускати систему моніторингу якраз співпраці навчальних закладів і бізнесу, і суспільства.

КРЕМІНЬ Т.Д. Так, і незначне доповнення до розділу XV "Прикінцеві та перехідні положення", де є технічні уточнення стосовно вищих навчальних закладів, додаємо, що I і II рівня акредитації. І, відповідно, додаємо ще й таке по відношенню до тих осіб, які перебувають на керівних посадах: "Особи, які перебувають на посадах керівника факультету тощо на момент набуття чинності Закону "Про фахову передвищу освіту" не менше 5 років мають право надалі перебувати на цій посаді не більше 5 років".

Таким чином, з одного боку, захищаємо діючих керівників, а, з іншого боку, даємо можливість тим керівникам, які мають відповідну репутацію і авторитет, все-таки продовжувати працювати. В інакшому випадку треба дивитися вище і відповідно йти на конкурс тощо.

Тому прошу ці правки включити до порівняльної таблиці і врахувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, я хочу дати можливість прокоментувати, бо кінцева редакція вже була, як ми домовились з Олегом Ігоровичем, і наш секретаріат відпрацьовував це питання.

Олег Ігорович, будь ласка.

ШАРОВ О.І. Я хочу подякувати Тарасу Дмитровичу, подякувати Олександру Володимировичу, все було сказано правильно.

Я тільки хочу звернути вашу увагу на дві речі. Перше. Там є ще один момент, це стаття 9 прим., це те, що стосується освітніх програм, і це реалізація домовленості в робочій групі. Оскільки програми фахового молодшого бакалавра – це програми освітньо-професійні, то ми рухаємо програми молодшого бакалавра в системі вищої освіти в напряму суто освітніх програм і закладаємо там можливість, щоб ці програми були не за спеціальністю, а були за галуззю. І в цьому буде їх принципова відмінність від тих програм, які будуть реалізовуватись в системі фахової передвищої освіти.

І друге. Абсолютно всі норми, які тут залишилися, це ті норми, які або прямо пов'язані і стикують з законом... з проектом Закону про фахову передвищу освіту, або стосуються опосередковано, коли Закон про фахову передвищу освіту, законопроект, вириває певні речі, які інакше починають розумітись, і потрібно, щоб Закон "Про вищу освіту" також цьому відповідав. Дуже дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олег Ігорович, і ще прокоментуйте там, як написано, кінцева редакція те, що ми домовлялись по нормі щодо обрання, бо тепер поняття "каденція", а є поняття "10 років поспіль".

ШАРОВ О.І. "Особи, які перебувають на посадах керівника факультету навчально-наукового інституту, відокремленого структурного підрозділу закладу

вищої освіти, коледжі, відповідно до Закону "Про вищу освіту" – зверніть увагу, це стосується не фахових коледжів, це стосується коледжів відповідно до Закону "Про вищу освіту" тільки – на момент набуття чинності Закону України "Про фахову передвищу освіту" не менше 5 років мають право надалі перебувати на цій посаді не більше 5 років". Тобто ще до 5 років, якщо 5 плюс.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло, так? Тобто ми захистили людей для того, щоб вони не сказали: все, і далі людина не має права претендувати. Таким чином, ми збалансували інтереси центральних органів університету, коледжу, і факультетів, і структурних підрозділів. Зрозуміло, да? Все. Дякую.

Шановні колеги, я не знаю, чи буде обговорення, я пропоную це питання або тут принципово, якщо хтось проти категорично, будь ласка, якщо ні, то тоді є пропозиція проголосувати і внести це в порівняльну таблицю. А далі вже друге питання ми розпочинаємо.

Хто – за, прошу проголосувати. Так, 3 "за". А, 4 "за". Хто – проти? Хто – утримався? Так, 4 – 1. Перше питання прийнято.

Друге питання. Про друге читання проекту Закону про фахову передвищу освіту (реєстраційний номер 8321-д). Це який ми зробили разом з членами комітету. Всі народні депутати, члени комітету, його підписали. І ми розпочинаємо.

Шановні колеги, перше читання ми проголосували 254 голоси "так", це означає нам дали довіру. Далі. Я хочу подякувати ще раз, Ірина Мирославівна, вам, всім членам робочої групи, Міністерству освіти. Наскільки я знаю, всі консенсуси були знайдені, навіть по питаннях, які були контроверсійними. Це питання наглядових рад, ми пам'ятаємо, про що іде мова, це питання, яке пов'язане із фінансуванням. Я вважаю, що ми відкриваємо вікно для диверсифікації, тобто те, від чого страждають зараз всі, в тому числі університети, бо ми можемо отримувати кошти тільки з одного бюджету – державного, наприклад. Це не є правильним. Повинна бути відповідна диверсифікація. Це стосується виборів керівників коледжів, також не менш важливе питання. Це питання, яке пов'язане з формуванням відповідної траєкторії, це питання, яке пов'язане з електронними можливостями проведення ліцензування акредитацій. Тобто ті норми, по яких була контраверсія, наскільки Ірина Мирославівна

доповідала, тут знайдені відповідні речі. Плюс ті позиції, які зараз вже були оголошені і проголосовані про внесення.

І я хочу надати слово керівнику цієї робочої групи Ірині Мирославівні Констанкевич, народному депутату України, члену комітету. Будь ласка.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Олександр Володимирович зробив таке докладне вступне слово, що я, дійсно, тільки наголошу на якихось важливих таких моментах.

Отже, робоча група працювала ретельно. І ключові домовленості робочої групи, які були досягнуті за тиждень роботи вже до другого читання.

Одним із найбільш проблемних було питання наглядової ради, це стаття 38 законопроекту про фахову передвищу освіту. І нами вдалося досягнути домовленості про те, що функції корпоративного управління не замінюють обов'язку у пошуку додаткового фінансування. І робоча група погодилась з пропозиціями народних депутатів не дослівно, а по суті. Наглядова рада у законопроекті в першому читанні мала повноваження, а тепер наглядова рада матиме не контрольні функції, а матиме права. І це наша найголовніша була пропозиція, яка записана в тілі закону.

Далі. Конкурсний відбір на посаду керівника закладу, це стаття 42. Засновник визнає лідера з переконливою підтримкою. Виписана чітка процедура обрання керівника навчального закладу кількістю 60 відсотків, і прописана чітка процедура.

Далі. Третя позиція, яка викликала найбільше обговорення, це фінансування. І досі ця теза, власне, ця норма є найбільш дискусійною. Разом з тим робоча група не підтримала пропозиції щодо фінансування державних закладів фахової передвищої освіти лише з державного бюджету, а комунальних – лише з місцевого бюджету. Натомість ми відстоюємо позицію про підсилену можливість фінансування з державного бюджету через різні бюджетні програми і субвенції. Принцип багатоканального фінансування закладено у тіло законопроекту про фахову передвищу освіту.

І дозвольте ліричний відступ. Вчора я була на міжнародній аграрній виставці "Агро-2019", де спілкувалась із найпотужнішими агровиробниками в Україні. І мала можливість наживу поспілкуватися на предмет фахової

передвищої освіти і щодо того, яким є бачення. Наші найпотужніші агровиробники, так, як і інші представники роботодавців, за багатоканальне фінансування, за можливість бізнесу долучитись до фінансування освіти. Вони готові йти на домовленості, тому що їм потрібно такого фахівця, який би відповідав сучасним вимогам ринку праці. А реалії такі, що держава вже його підготувати в повній не зможе.

Тому я продовжую, переходжу до наступного слайду. І за пропозиціями народних депутатів обговорена ще низка важливих питань. Зокрема, акредитація. Зокрема, народні депутати запропонували здійснювати її в електронному форматі, і робоча група цілком підтримала цю пропозицію.

Також обговорювалося питання про інституційний аудит та державний контроль державної служби якості освіти. І робоча група знайшла компромісний варіант – вилучити процедуру планових перевірок, і це чітко прописано в законопроекті.

Новацією закону є студент орієнтоване навчання, і я дякую тут Тарасу Дмитровичу, який послідовно відстоював це, як і ідеологічний концепт нашого законопроекту. Зокрема, визначені поняття: студент орієнтованого навчання, завдання, процедури і все, що супроводжує цей процес. І ще важлива пропозиція від народних депутатів: внутрішня система забезпечення якості освіти, це актуалізація і орієнтація на чинні європейські документи. Дякую всім, хто підтримав проєвропейську орієнтацію вітчизняної освіти.

Також надійшли численні пропозиції від закладів освіти, які були трансформовані у пропозиції від народних депутатів, які є суб'єктами законодавчої ініціативи. Зокрема позиція, яка стосується підвищення кваліфікації працівників фахової передвищої освіти. Вона врахована в статті 66, частина п'ять. Зокрема на перекваліфікацію і підвищення кваліфікації передбачене державне фінансування, яке якраз включає заходи підвищення та додаткове навчання керівного складу.

Гострі дискусії стосувалися і виділу коледжу з університету. Це норма статті 27, частини восьма і дев'ята. Хочу сказати, що застережені права на збереження, передачу цілісного майнового комплексу. Ці всі норми збережені у законопроекті.

Ще низка пропозицій надійшла від Нацполіції, Державної служби надзвичайних ситуацій та кримінально-виконавчої системи. Зокрема вони просили врахувати особливості фахового коледжу зі специфічними умовами навчання. Ця позиція теж врахована в нашому законопроекті.

І найголовніша з-поміж тих пропозицій від закладів освіти – це щодо освітнього процесу і автономності закладів фахової передвищої освіти. Ми зберегли, звичайно, цю норму, і вона чітко виписана у законопроекті. До речі, принагідно хочу сказати, що станом на сьогодні надійшла низка звернень від закладів, регіональних закладів фахової передвищої освіти з проханням підтримати зміни в тому варіанті доопрацьованого до другого читання законопроекту. Зокрема, це пропозиції і з Волині, і з Запорізької області, і ще низка областей. І ці документи у нас зберігаються.

Отже, хотіла сказати, що великий блок пропозицій стосувався узгодження даного законопроекту з іншими законопроектами, зокрема Земельним кодексом України, Законом України "Про статус і соціальний статус громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи", про основи соціальної захищеності з інвалідністю в Україні, "Про державну допомогу сім'ям з дітьми", "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію". Загалом в "Перехідних положеннях" відбулося узгодження з 18 законами.

І я дякую Міністерству освіти і науки, і персонально Шарову Олександровичу за таку колосальну роботу, яка була проведена в такі короткі терміни.

І тепер я би хотіла зупинитись на подяці учасникам робочої групи, які підтримали розуміння і продемонстрували підтримку принципу фінансування закладів державної форми власності з державного бюджету. Це має вирішуватись даним законопроектом. Була здійснена деталізація, розписані головні позиції. І багатоканальне фінансування як головна норма, воно є в цьому документі.

Були за цей час внесені зміни і пропозиції щодо редакційних, термінологічних, нормопроєктувальних правок, які підтримали народні депутати, члени робочої групи.

Отже, загалом хочу сказати, що проведена велика робота. Кожний вніс свою лепту. І мені здається, без оцієї частки кожного особисто цей документ, який, ось,

постає такий солідно і монументально, на сьогодні не був би готовий в таких надзвичайно екстремальних умовах і стислих термінах.

Тому документ є. І тепер воля комітету вносити його завтра до порядку денного.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ірино Мирославівно.

Я хочу сказати, що, дійсно, якщо ми приймаємо цей законопроект в цілому, незважаючи на... є певні речі, які можуть бути змінені далі, ми все-таки отримаємо філософію наступну, що це буде корпорація по обслуговуванню освітніх інтересів молодшої генерації України, яка планує скласти фундамент сержантського складу майбутньої економіки нашої України. Оце важливо всім нам зрозуміти, бо кінцева ціль і мета наша – не тільки вирішення проблем технікумів і коледжів, а кінцева мета одна – щоб молода генерація не їхала до Польщі, не їхала до інших країн, вони залишалась тут. І оце є дуже важливим.

Я хочу, що, дійсно, оця філософія багатоканальності фінансування, диверсифікації джерел є однією з ключових. Це те, що може розв'язати руки якраз, бо є дуже багато потужних технікумів і коледжів, які можуть дати фору університетам, а деяким фейковим університетам, і фактично стати лідерами на ринку освітніх послуг. Оце є дуже важливим. Але головне – і не забувати, що держава повинна мати відповідні програми, і це ж враховано в законі, через які вона повинні оновлювати сучасну матеріально-технічну базу, тобто давати можливості інвестування, а не витратної частини...

Шановні колеги, дивіться, є така пропозиція зараз надати слово Олександровичу Марченку. До 5 хвилин достатньо буде, Сан Санич? Але, Сан Санич, я звертаюся до вас. От велике прохання. Ми можемо зайти в будь-які дєбрі (я не знаю, як українською сказати) дєбрі. А, це тільки фонетика буде визначати, чи це російська, чи ні.

Ми повинні просто зрозуміти: або ми вже вийшли на консолідовану нашу позицію, і ми її готові голосувати. Бо я вам чесно скажу, ви бачите, як народні депутати присутні в залі. Я також мажоритарник. Мені кажуть: "Що ти тут робиш? Бистро на округ, давай там з людьми зустрічайся і так далі". Я кажу: "Ну, послушайте, мене що, брали, щоб відпрацювати." Ну, як, що, кинемо наших

освітян і так далі. У нас цей законопроект, у нас Закон про повну загальну середню освіту. Тобто ти повинен виконати спочатку свою роботу, а після цього цим займатися. Тому ви бачите ситуацію. На завтра буде мобілізація. Але, якщо там ми посіємо якесь зернятко, якусь намистинку сумніву, я вам чесно скажу, можемо мати певні проблеми.

Тому, Олександр Олександрович, розуміючи всі ваші позиції і так далі, я з великим задоволенням надаю вам слово.

МАРЧЕНКО О.О. Доброго дня, шановне поважне товариство! Шановний Олександр Володимировичу і Юрію Михайловичу, Ірино Мирославівно!

Спершу, я від себе особисто, хочу подякувати всім, хто брав участь в розробці цього законопроекту. Хочу подякувати, Олександр Володимировичу, особисто вам. Ірино Мирославівно, вам. Олег Ігорович, вам. Всім, хто працював від імені асоціацій, хочу подякувати за роботу, за співпрацю ради директорів коледжів і технікумів. Зроблений великий кусок роботи.

Я, Олександр Володимировичу, чую вашу розтяжку, натягнутість всю. Зрозуміло, що це не мій комітет, бо ми на комітеті ніколи не обмежуємо слово доповідача. ...ви мені даєте 45 секунд...

ГОЛОВУЮЧИЙ. *(Не чути)*

МАРЧЕНКО О.О. Олександр Володимировичу, будь ласка, не коментуйте. Я чую цю відповідальність, чую відповідальність. Від них, вони стоять і дивляться. І вважаю, що ваші аргументи правильні. Вважаю, що сьогодні компроміс ми вже з вами знайшли. І все-таки від імені співавторів законопроекту 8321 я швиденько пробіжусь.

Хотілось, Олег Ігорович, щоб той регуляторний додатковий бар'єр, який є і залишається, якщо є можливість, у вас є добра воля, то поправки я швидко прочитаю.

Поправка 27 до статті 18, поправка 33 до статті 8, поправка 50, яка повністю відхилена, поправка 62, 78, доповнення до кінця, 98 поправка, 108-а, 118-а, 123-я і поправка 228 і ще 278 поправка.

Це я, Олександр Володимирович, я розраховую, якщо є можливість, добра воля Олега Ігоровича, бо я вважаю, що якість освіти залежить від, в цілому від можливостей педагогічних колективів коледжів, технікумів творить. Ще раз підкреслюю сьогоднішню ситуацію. Хочу запевнити вас, Олександр Володимирович, що докладу завтра в залі максимум зусиль, переговорю зі всіма керівниками фракцій, в тій редакції, яку сьогодні затвердить комітет, максимально спрацюємо, щоб з вами проголосувати.

Друге питання, я яке хотів озвучити на комітеті. Юрій Михайлович, той випадок, що в нас трапилось в Слов'янську, рейдерське захоплення агроколеджу, це наслідок того – невиписаності можливості коледжів, технікумів виходити зі складу. Питання не в якійсь аварійності ситуації, питання в тому, що ці події відбулися в такому критичному районі як місто Слов'янськ. Я хотів би, щоб ви взяли це на особистий контроль і з цим питанням треба покласти край.

І третє. Товариство, я звертаюсь до всіх. Я, за проханням і за дорученням Олександра Володимировича, був сьогодні в комітеті і піду на бюджетний комітет, був на Комітеті податкової політики у пані Южаніної Ніни Петрівни, був... Про що доповідала Ірина Мирославівна і що підтримує Міністерство освіти і науки, бо даний законопроект буде якісно функціонувати, коли ми з вами проголосуємо і підтримаємо такі технічні супровідні проекти як 8060, це внесення змін в бюджетний, 8460. Це законопроект внесення змін в Податковий кодекс 10323. І мрія про те, що бізнес, підприємництво буде ще одним каналом фінансування освіти – це законопроект, я точний номер не пам'ятаю, але законопроект, напевно, під номером 8543 про благодійну допомогу різним закладам бюджетним. Це те, що треба, Олександр Володимирович, нам ще наполягти до вечора, можливо, нам вдасться це зробити.

Ще раз всім дякую. Було приємно працювати як з Комітетом освіти і науки Верховної Ради України, як з асоціацією, як з радою директорів, як з міністерством і всією громадськістю, яка була небайдужа для того, щоб реалізувати той Закон про фахову передвищу освіту, закон про коледжі і технікуми, який сьогодні так конче необхідний.

Дякую.

І впевнений, що завтра буде позитивне голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Олександрович, за вашу позицію. Дякую за толерантність, яку ми зараз мали.

І давайте ми наступним чином поступимо. Ви хочете, да? Я для того, щоб... Дивіться, ну, давайте, Булгаков, будь ласка, представляйтесь.

БУЛГАКОВ В.А. Ми вдячні комітету. Вдячні вам за те, що ви зробили для нас. Це, дійсно, не було б комітету – не було б цього закону. Ми вдячні Марченку, який очолив асоціацію і підвів до такого позитивного результату. Однак, у нас одна проблема, де ми хочемо заперечити, так, як записано в законі.

Стаття 67. Ми наполягаємо зробити так, як запропонував Литвин Володимир Михайлович. Це державне фінансування там должно чітко бути прописано: Конституція – державне фінансування, в Законі "Про освіту" – державне фінансування.

І от, я зачитаю судовий один позов, де написано, так як було, що відмовляються місцеві органи влади фінансувати навчання осіб з інших регіонів, населених пунктів, що суперечить нормативним там нормам. І якщо ми на сьогоднішній день пропишемо "та міста Києва", представники, де назбирали, кажуть, ми киян будемо фінансувати, а то, кажуть, не наші проблеми. Должно чітко прописано "державне фінансування". Так, як запропонував народний депутат, член групи, Литвин Володимир Михайлович.

І ми погоджуємось з остальними статтями. Значить, ми дуже вдячні комітету. Вдячні вам, Олександр Володимирович, ви все зробили. Не були б ви, ми не були б тут, і ми були б розтворились в профтехосвіті, так, як було заплановано. Ми дуже вам вдячні. Так що не спішіть бігти туди збирати голоси. Ви знайдете в цьому залі, тому що тут із Львова присутні, з інших регіонів, і вашу фамілію теж знають. Так що зрозумійте, ви зробили велику державну справу. Но ми наполягаємо, асоціація, пропишіть так, як пропонував Литвин Володимир Михайлович.

Ми вдячні Кириленку, який активно нас підтримував. Єдине, це прохання до асоціації. У нас більше немає ніяких питань. Должно бути прописано державне фінансування. В нашому навчальному закладі навчається тисяча десь 500 студентів. А там 1200 неповнолітніх.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Почули. Я дам можливість.

Ірина Мирославівна, будь ласка, відкоментуйте це питання.

Я дякую за те, що ви підтримуєте все, окрім цієї позиції. Але зараз буде роз'яснення дуже чітке і зрозуміле.

Будь ласка, Ірина Мирославівна.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Дійсно, це одне із тих гострих дискусійних питань, над яким найдовше працювала робоча група. І, розуміючи складність цього питання і неоднозначність його, ми прийшли, робоча група, до необхідності багатоканального фінансування. І, зокрема, я хочу процитувати той варіант, який запропонувала робоча група щодо фінансування коледжів і технікумів шляхом освітніх субвенцій.

Перше. Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здобуття повної загальної середньої освіти на оплату праці з нарахуваннями педагогічним представникам, які у державних закладах фахової передвищої освіти, що передані на фінансування з місцевих бюджетів, та у комунальних закладах фахової передвищої освіти надають повну загально середню освіту.

Два. Освітньої субвенції на здобуття повної загальної середньої освіти на оплату праці з нарахуваннями педагогічним представникам, які у державних закладах фахової передвищої освіти, що фінансуються з державного бюджету, та у приватних закладах фахової передвищої освіти надають повну загальну середню освіту.

Третє. Освітньої субвенції на надання фахової передвищої освіти за спеціальностями, яким надається особлива підтримка.

Четверте. Освітньої субвенції на надання фахової передвищої освіти особам з особливими освітніми потребами.

П'яте. Освітньої субвенції на підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти.

Шосте. Освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на виконання обов'язків засновника державних закладів фахової передвищої освіти у частині забезпечення утримання та розвитку матеріально-технічної бази державного закладу фахової передвищої освіти на рівні достатньому для виконання вимог стандартів освіти та ліцензійних умов.

Сьоме. Коштів загального фонду державного бюджету на оплату послуг з виконання державного замовлення з надання фахової передвищої освіти в державних та комунальних закладах фахової передвищої освіти.

Восьме. Коштів загального фонду місцевих бюджетів на оплату послуг з виконання. Це державні регіонального замовлення з надання фахової передвищої освіти...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я вас перепрошую, Ірина Мирославівна. От я просто перепрошую.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Я мушу процитувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, але почуйте, не просто взагалі державне. А після цього Мінфін скаже: дамо, ще дамо і так далі. Абсолютно чітко визначено, що, наприклад, є програма там на мільярд гривень щодо матеріально-технічного забезпечення. То це програма, чітко, і в законі написано, що так, держава, Кабмін, Бюджетний кодекс, бюджет, визначає і це можна фінансувати. Тобто ми не взагалі зробили так, що після цього скільки дадуть, а там, виживайте. Ні. Чітко виписано те, що повинна фінансувати держава. Оце є дуже важливим, на мій погляд, ми вперше такі позиції визначили.

Добре. Дякую.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Тому дозвольте, я мушу звершити.

Регіонального замовлення з надання фахової передвищої освіти в державних та комунальних закладах фахової передвищої освіти. Державного замовлення з надання фахової передвищої та вищої освіти у державних закладах фахової передвищої освіти, переданих на фінансування з місцевих бюджетів відповідно до законодавства.

Дев'яте. Коштів бюджетів міст республіканського, Автономної Республіки Крим та обласного значення, районних бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад на оплату послуг з надання фахової передвищої та вищої освіти.

Десяте. Коштів місцевих бюджетів всіх рівнів на надання фінансової підтримки закладам фахової передвищої освіти, що знаходяться у відповідній

адміністративно-територіальній одиниці, згідно з програмою соціально-економічного розвитку такої території, затвердженої в установленому порядку. Працівникам та здобувачам освіти закладів фахової передвищої освіти, що знаходяться у відповідній адміністративно-територіальній одиниці, згідно з рішенням відповідних органів місцевого самоврядування.

Одинадцять. Пільгових довгострокових кредитів на здобуття фахової передвищої освіти.

Дванадцять. Державної та місцевої фінансової підтримки для здобуття фахової передвищої освіти.

Тринадцять. Державної цільової підтримки для здобуття фахової передвищої освіти.

Чотирнадцять. Коштів фізичних та юридичних осіб на оплату послуг з надання фахової передвищої та вищої освіти в закладах фахової передвищої освіти.

П'ятнадцять. Інших коштів, наданих за рішенням засновника... засновників фахової передвищої освіти.

Шістнадцять. Інших джерел, не заборонених законодавством.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, все, ми почули. Я, чесно, дебатів більше не буде. Я вам чесно скажу, я хотів би, щоб ці норми були записані стосовно вищої освіти. Тому що, на жаль, мій рідний університет, Херсонський державний університет, ми не маємо можливості, ми приходимо в мерію, ми приходимо туди, ми на вашій території. Ми – елемент інфраструктури, ми сплачуємо 30 мільйонів, 29,8 мільйона гривень податку в місцевий бюджет, і ми не можемо ні на що отримати коштів. Ми кажемо, так це ж люди, ми сплачуємо податки, дайте нам. Вони нам показують норму тут же, директор департаменту, і показує, ні, не можна, Бюджетний кодекс все це забороняє. І ми навіть не маємо норми закону, на яку би вища освіта посилялась для того, щоб це профінансувати.

Вперше, я хочу зауважити, вперше ці норми тут прописані. Тобто ми... я ще раз кажу, не будемо точно входити в це. Більше того, ми зараз маємо ситуацію, шановні колеги, стоп. Частина народних депутатів готова піти з цього засідання. Я вам чесно скажу, якщо вони підуть, не буде кворуму, і це буде означати, що ми будемо мати проблему.

Тому, Іван Григорович Кириленко, будь ласка. Ні, ваша позиція. Я готовий голосувати, але потрібно...

Будь ласка, будь ласка, давайте, давайте.

ГРИЦЕНКО В.П. Сумський будівельний коледж, директор Гриценко. Чи залишаються в редакції закону ці позиції, які записані: для навчальних закладів, які самостійні, – державні, регіональні і так далі, а ті, які в структурі, – тільки державне. Чому...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олег Ігорович, зараз відповідь...

Олег Ігорович, будь ласка. Під стенограму.

ШАРОВ О.І. В законі немає розрізнення між державними в структурі і державними самостійними, засновник фінансує. Інша справа, що передбачені освітні субвенції, які будуть діставатися і не тільки державним закладам. Позицію, що освітні субвенції не повинні діставатися комунальним закладам, як було сформульовано від асоціацій, робоча група не підтримала.

_____. Дивіться, а чи може...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, якщо він комунальний, а чому він не може отримувати державних субвенцій? Все. Ми навіть врегулювали це питання, тобто навіть комунальні коледжі будуть мати доступ до відповідних державних ресурсів.

_____. Так, це добре. А те, що тут записано, залишається подвійне трактування для одного типу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олег Ігорович, ще раз поясніть, будь ласка.

ШАРОВ О.Ю. Ми не можемо тут прямо скасувати норму Бюджетного кодексу. Ми можемо тут все підготувати для її скасування. У "Прикінцевих положеннях" прямим текстом написано: що поки не внесені зміни до Бюджетного кодексу відповідно до того... цього закону, то залишається система Тому що, якщо ми її зруйнуємо, ми отримаємо просто ситуацію, коли державні

заклади, які є самостійними, не будуть отримувати нічого півроку чи рік, навряд чи це є доцільним.

Тому поки не прийняті нормативи відповідно до нової редакції, зберігається, та система, яка є сьогодні. Тут, на жаль, Бюджетний кодекс.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, ще запитання, які є? Будь ласка. Давайте. Да, будь ласка.

_____. Прохання, якщо можна, до народних депутатів, членів комітету. Є невеличкий ризик, який пов'язаний з імплементацією цього закону. У нас є на часі нагальними є два законопроекти: 8460 і 10323, зміни до Податкового кодексу – 10323 і 8460 – бюджетний.

Якщо ризик неприйняття змін до Бюджетного кодексу він відтягує це питання, умовно кажучи, на рік, то без внесення змін до Податкового кодексу коледжі фахової передвищої освіти як такі, що відсутні як термінологія у Податковому кодексі, стають перед ризиком з датою прийняття цього, з датою вступу в дію цього закону стають автоматично платниками податку на додану вартість, платниками податку на землю. Для того, щоб цього запобігти, зрозуміло, не можна, ми не можемо відрегулювати це в цьому законі, але є ці два законопроекти, і ми б дуже просили, звертаємося до членів комітету, щоб в рішенні комітету було записано, що ще два законопроекти беруться на особливий контроль для того, щоб...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все, зрозумів.

Дивіться, просто під час наших дебатів зараз телефонувала Ніна Петрівна Южаніна, вона щось хотіла сказати. Я сказав, що я не можу, дійсно, розмовляти і так, і так.

Я так розумію, там є розуміння. Що я можу зробити. Якщо ми це рішення, це правильна абсолютно річ, тому що, дійсно, немає такого визначення, і це буде проблема. Що я можу зробити? Під час винесення я просто попрошу, ну, це вже з голосу, щоб ми тут же до цього під стенограму, потрібно, я буду просити, ми під стенограму зачитаємо, щоб розглянути і проголосувати законопроекти ці два... ну, хоча б... да, для того, щоб хоча би визначити ці речі.

Якщо народні депутати в залі підтримають, тоді ми...

_____. ...законопроект 8460 є, і позитивний висновок науково-експертного управління. Він тільки посиляється на те, щоб цей наш закон був прийнятий.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Іван Григорович.

КИРИЛЕНКО І.Г. У нас, ви бачили, останнє голосування унікальне: за 3 хвилини ми прийняли такий закон у першому читанні. Я такого ще не пам'ятаю, щоб такий... така була процедура. Це дуже багато залежить від Голови Верховної Ради, якщо він... Да.

Тому, Олександр Володимирович, давайте підійдемо комітетом, щоб ми... це не проблема. Буде освітянський день з прийняттям цих законів, і ці два поставити і проголосувати, бо вони вписуються в ідеологію, те, що ми говоримо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іван Григорович, є... дивіться...

КИРИЛЕНКО І.Г. Давайте спробуємо. В кінці каденції або все приймається, або нічого. Зараз та ситуація, коли все приймається. Все! Давайте підтримаємо...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте.

От дивіться, моя позиція яка. Ми хоча б зачепилися за 8321-д, щоб нам не сказали: "А, ви хочете три? Ну, тоді залишаємо після Виборчого кодексу". І якщо... Ви розумієте мене.

Тому що я хочу? 8321-д – і тут же скажу, що "але, шановні колеги..." І тут, я думаю, з місця мене підтримають. Тарас Дмитрович, Іван Григорович, Ірина Мирославівна – встанемо і будемо казати, ні-ні-ні, нам потрібно це прийняти, інакше ці...

КИРИЛЕНКО І.Г. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, це зрозуміло. Але вже тільки під час того, як 8321-д. Бо я боюсь ставити питання, що ще два потрібно розглянути, інакше він взагалі не поставить і 8321-д. Я кажу, як воно є. От ви зрозуміли мене. Цей мінус ми знаємо.

Так, будь ласка.

ШАРОВ О.І. Ми підтримуємо цілком ці два законопроекти. Єдине, що оскільки дійсно існує ризик, що ми з ними можемо відразу одномоментно не вийти, то в позиції 1319 законопроекту за пропозицією народних депутатів записана така річ: "До приведення законодавства з питань оподаткування закладів фахової передвищої освіти у відповідність із вимогами цього закону, терміни Податкового кодексу України вищі навчальні заклади та вищі навчальні заклади I-IV рівнів акредитації застосовуються до закладів фахової передвищої освіти. Тому принаймні підстава для цього є і я думаю, що це, звичайно, так чи інакше має...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто всі преференції по землі і так далі повинні бути залишені, бо є ця пряма норма.

Добре. Шановні колеги, ну, будь ласка.

ШАМБІР Н.В. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Представляйтесь.

ШАМБІР Н.В. Шамбір Наталя Василівна. Я – керівник секретаріату Комітету у справах ветеранів та осіб з інвалідністю.

Дуже є велике прохання, правки Третьякова все-таки додатково доопрацювати. Іде мова про узгодження між собою пункту 11 статті 43 і Закону "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, у мікрофон, вас не чуто.

ШАМБІР Н.В. Три речі.

Перше. Відсутність в тілі Закону "Про фахову передвищу освіту" уточнення щодо закінчення 23 років тільки дітьми. Автоматично забирає право на державну цільову підтримку учасників бойових дій, осіб з інвалідністю після досягнення 23 років. Це питання ми додатково узгоджували з Міністерством освіти – внести відповідні правки, це треба обов'язково врегулювати.

Друге. Нам все-таки – ми подавали пропозиції, державна цільова підтримка – все-таки в державних і комунальних чи всіх. Наскільки ми знаємо, в законі "Про фахову передвищу освіту" не обмежується, тобто поширюється і на недержавні.

Нам це треба, ми теж, ми побудували пропозиції під... ну, в контексті Закону "Про вищу освіту".

І третє питання. Нам хотілось би чітко визначити категорії осіб. Те, що зараз написано в пункті 11, воно не відповідає, ну, не узгоджується, там категорії осіб, які неможливо визначити чітко, хто вони є.

Тому оці три питання я готова підійти, якщо ви дозволите, і допрацювати, тому що це дуже суттєве. Просто....

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо ми, почуйте мене, якщо ми начнемо опрацьовувати після голосування – це означає, що завтра закон цей, законопроект розглядатися не може.

Олег Ігорович, будь ласка, прокоментуйте.

ШАМБІР Н.В. Ну, ми забираємо право...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Та почуйте. Ну...

ШАМБІР Н.В. Дякую.

ШАРОВ О.І. Чесно кажучи, те, що було написано в пропозиціях народного депутата Третьякова, наскільки я пам'ятаю, враховано просто 100 відсотків. Те, що слова і абзаци переставили местами, тому що там, в тих пропозиціях були банальні повтори, ну, це має місце бути. А взагалі що стосується цього формулювання, як на мене, є проблема якраз не в нашому законі, а в тих законах, які задають ці пільги, що в них формулюється все, скажемо так, спочатку біле, потім біле солодке, потім солодке – одні й ті ж речі називаються різними іменами. І як дійсно ми розібратися вже на рівні навіть умов прийомів у цьому не можемо.

Тому наша пропозиція: зараз тут знайдено, як на наш погляд, все враховано, але те, що, звичайно, все може бути покращено в десять тисяч разів, – сумнівів немає. На те й продовжується законодавчий процес.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Іри Мирославівна, ваша позиція.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Я теж хочу прокоментувати, що від народного депутата Третьякова надійшло шість правок, з них п'ять враховані повністю, одна врахована частково по суті.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так що ми врахували ці питання.

Шановні колеги, все.

ШАМБІР Н.В. Я вибачаюсь, але...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, давайте взагалі не приймати цей законопроект, о'кей? Ну, є така пропозиція.

Та почуйте мене. Ви розумієте, що ми йдемо по лезу ножа. Якщо ми зараз розпочнемо доопрацьовувати, є пропозиція... ми розуміємо, що на 98 відсотків ми врахували максимально все. Дійсно, є деякі з позицій, по багатьох законах ми так робили: і 7466, і багато інших, Закон "Про освіту", і в редакції, да, коли ми знайшли цей компроміс по початковій освіті, да, там мовна... і так далі. Ми всі повинні розуміти: нічого абсолютного не буває, дійсно, різні точки зору.

Будь ласка, вам останнє. І ми закриваємо його, переходимо до голосування. Будь ласка, представляйтесь.

АНДРЕЄВ В.М. Дякую, Олександр Володимирович.

Андрєєв Василь Миколайович – голова профспілки будівельників. Я би хотів 30 секунд узяти. На жаль, 67 стаття нагадує мені 2016 рік і початок розправи з професійно-технічною освітою, на жаль.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вас не чути.

АНДРЕЄВ В.М. Формулювання про багатоканальне фінансування нагадує мені про початок розправи з професійно-технічною освітою. А потім підуть передача майна, а потім підуть закриття нерентабельних і все інше.

Я хотів би все ж таки, щоб шановні народні депутати звернули увагу, щоб потім знову не починалося: виходи Данилюка біля Адміністрації Президента і пояснення, що не так зрозуміли і профтехосвіта збережеться. Вибачте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ірина Мирославівна, будь ласка.

Будь ласка, будь ласка.

РАДКЕВИЧ В.О. Радкевич, Національна академія педнаук, Інститут професійно-технічної освіти.

Дуже поважаю шановні профспілки, бо ми з вами на одних барикадах стояли, але зараз змінилась ситуація. Немає трагічності в системі професійно-технічної освіти. В Києві директори получають по 20 тисяч гривень заробітної плати. Директори не мають куди дівати грошей? Що... модернізувати базу, закупити обладнання. Тобто немає чого боятися місцевого бюджету, немає чого боятися багатоканального фінансування, воно відкриває можливості для взаємодії з роботодавцями на різних рівнях: на національному, на регіональному. Я вважаю, що потрібно підтримати багатоканальне фінансування і треба йти вперед, рухатися. Не можна відходити назад.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, от почуйте мене. От дивіться, я обраний ректор Херсонського державного університету. Зараз без повноважень, тому що не можна поєднувати роботу народного депутата України і ректора університету. Тобто ті, хто думав, що якщо я виграю ці вибори, підпишу відповідний контракт, я буду за ту чи іншу позицію. Так, це позиція, коли ми тільки все чекаємо будь-яке фінансування від держави, це та позиція, яка відповідає ХХ сторіччю.

Шановні колеги, от просто подивіться. Я кажу тепер як ректор. Держава дала будівлі, споруди, те чи інше технологічне обладнання, поганенький, але штатний розпис дала, дала податкові пільги і так далі, і так далі, і так далі, тобто багато чого. Більше того, сказали, що не потрібно НД... ПДФО на те, те, те і так далі, тобто... А тепер є бізнес, який повинен десь знайти ту будівлю, заплатити за оренду, встановити відносини з пожежниками, з податківцями ну і пішло-поїхало. Так, ми виконуємо дуже важливу функцію, у тому числі соціальну. Але ми повинні зрозуміти наступну річ. От держава це дала з можливості... Ми наїжджаємо на державу, ви бачите наші публікації. Ми наїжджаємо, що розрив є між заробітними платами вихователів, вчителів і національних поліцейських, які в 2-2,5 рази отримують більше коштів ніж освіта і так далі. Все це є. Але, шановні

колеги, є багатоканальна система. В чому її сенс? Це, в першу чергу, великий крок до відповідної свободи. В якому сенсі? От держава чітко прописала, ми прописали що повинна держава фінансувати. Ірина Мирославівна спеціально навіть зачитала, все це під стенограму йде. Це те, що гарантовано.

Наступна річ є – є область. І чітко прописано, що може область фінансувати. Є місцева влада. А тепер питання. Якщо я не можу домовитись з місцевим бізнесом, як ректор, якщо я не можу домовитись з місцевою владою, якщо я не можу домовитись з обласною владою, то є питання до мене: а що робить мій рідний університет, якщо взагалі я ні з ким не можу домовитись? Може я роблю те, що нікому не потрібне? І після цього мої вихованці випускники стоять в чергу в обласний центр зайнятості і отримуємо інформацію про це.

Шановні колеги, це такий both way, в рамках якого, з одного боку, ми повинні знаходити мотивацію і управляти ресурсами відношень. Не тільки матеріальними, не тільки фінансовими, не тільки нематеріальними, а й ресурсами відносин для того, щоб залучати інші джерела. Так всі живуть, це абсолютно нормально. Одне джерело – це мало. Тому ми прописали чітко, що робить держава, що робить область, що робить місцева влада, що робить бізнес. І через це... Так, я розумію, ще було б дуже важливо дозволити бізнесу, наприклад, до 3 відсотків мати можливість в собівартість включати, наприклад, оплату навчання. Це було б дуже важливо. На жаль, цієї норми немає. Але можна було б це зробити. Але, шановні колеги, і так це великий крок, який ми разом з вами робимо.

Шановні колеги, є пропозиція. Ні, ну зараз підуть народні депутати. О'кей, але якщо встануть народні депутати і підуть, я перепрошую, тоді завтра нам нічого буде просто виносити. Я все розумію. Я ж ваш. Ми в одному човні.

_____. Ми ж дали добро виносити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я ж знаю, Володимир Михайлович хоче сказати слово.
Будь ласка.

ЛИТВИН В.М. Я скажу, шановні колеги, свою позицію. Якщо ми робимо благородну справу, то її похапцем робити не треба. Якщо ми сподіваємося, що

там завтра ми щось проштовхнемо і з цього якийсь буде результат, мені бачиться, що в таких відповідальних питаннях, якщо ми робимо помилки, треба їх робити повільно.

Ми вже зробили з Законом "Про освіту". В 61 статті записали три мінімальні заробітні плати, а в "перехідних" записали, що до 23-го року в залежності від того, як будуть зростати доходи державного бюджету. Судячи з того, вони ніколи зростати не будуть, бо у нас зростає управлінський апарат, і зарплати, ми стаємо такою, знаєте, побудували олігархо-бюрократичний капіталізм в країні. І те саме стосується нашого закону, який ми розглядаємо.

Ну, я все добре розумію, є держава, вона визначила свої пріоритети, і вона повинна ці пріоритети профінансувати. А ми записали дуже гарні правильні формули, я вдячний нашій колезі з цього приводу. Але я скажу так, Олександр Володимирович, якщо ми в ХХ столітті в питанні в плані фінансування перебуваємо, то я думаю, що багато розвинених країн також перебувають на цьому етапі, і ми з ними десь, мабуть, були б однакові.

Тому у мене пропозиція. Давайте ми проголосуємо поправку спочатку, яка відхилена. Це 249-а з приводу державного фінансування. А далі тоді вже перейдемо до голосування, щоб можна було заспокоїтись. Але мені бачиться, що коли ми розпорошимо це фінансування, ми потім не позбираємо наших навчальних закладів. Бо все скидається на місцевий бюджет. І я не знаю, скільки у них буде можливостей. Ми зараз всі бачимо ці можливості по престижності педагогічної праці. Я боюся, що цей навчальний рік педагоги закінчать, а потім вони відмовляться починати новий навчальний рік, оскільки нічого не будуть вони отримувати в цьому плані. Хоча рішення ми поприймали всі класні. Але біда в тому, що вони не працюють.

Дякую. У мене пропозиція от проголосувати 249 поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Івана Григорович Кириленко.

КИРИЛЕНКО І.Г. Ну, ми один раз тут погодились, коли міністерство, на жаль, ну, на немає коштів, ну, немає коштів. Ну, залишковий принцип. Дело Яресько живет и побеждает: по залишковому принципу, по залишковому

принципу наука. Ну, треба з цим закінчувати. Я пропоную підтримати Володимира Михайловича проголосувати відхилену поправку і підтримати її.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, зрозуміло.

Тарас Дмитрович.

КИРИЛЕНКО І.Г. У нас одні навчаються в навчальних закладах діти, а то не діти. Раз комунальні, так це вже держава не має інтересу ніякого. Ну як це так може бути? Це загальнодержавна, загальнодержавна політика, це загальнодержавний фундамент розвитку нації. Не можуть бути одні сірі, другі бурі. Не може такого бути. Не може бути. Повинно бути державне фінансування, так, як було, так, як було. Не треба, щоб дело Яресько жило и побеждало у нас в Україні і саме в сфері освіти і науки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тарас Дмитрович.

КРЕМІНЬ Т.Д. Шановні колеги, я б не хотів, щоб це питання у нас ставало каменем спотикання. Зрештою було озвучено немало аргументів на користь того, що розширення можливостей це і є гарантія того, що заклад фахової передвищої освіти матиме перспективи, своє існування і розвитку.

Хочу звернути увагу, що скільки новел включено до цього законопроекту, що стосується міжнародного співробітництва і залучення до роботи фахівців іноземного громадянства, і можливість залучення і студентів іноземного походження і так далі, і взаємодія з ринком праці, і взаємодія з компаніями, які мають іноземні інвестиції, абсолютно не звужує і не скасовує принципу фінансування за рахунок державного бюджету або органів місцевого самоврядування.

Тому я вважаю, що ця правка має право на існування, але вона звужує можливості. Тому я все-таки пропоную, щоб ця правка, яка має величезну перспективу, але в даному випадку давайте голосувати, якщо за це. І я звертаюся тоді до шановних учасників цього розширеного засідання, до керівників закладів освіти, до профспілок, скажіть свою позицію. Якщо ви наполягаєте, тоді будемо далі сидіти так, як сидимо. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Тарас Дмитрович.

Ірина Мирославівна, ваша позиція.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Ми чітко визначили робочою групою відхилити дану правку у зв'язку зі звуженням можливостей багатоканального фінансування. Отже, ми вибираємо: або стара система державного фінансування того радянського типу, без розвитку вперед, або ми обираємо сучасну прогресивну, яка дає можливість для... розширену, багатоканальну, яка дає можливість освітнім закладам фахової передвищої рухатись вперед.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Стоп. І позиція міністерства, будь ласка, і голосуємо. Все всі все почули, все відкрито відбувається, як буде – так і буде.

Так, будь ласка.

РАШКЕВИЧ Ю.М. Позиція міністерства однозначно, що відкрити більш можливостей, дати більше фінансову автономію, тобто ми за багатоканальність.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Я думаю, кожний сказав свою позицію, вона абсолютно аргументована. Я також за те, щоб дати більше можливостей, дати більше свободи, і дати можливість заробляти нормально абсолютно. При чому мати чіткі виписані гарантії, які записані в цьому законопроекті, що повинна фінансувати держава. Якщо держава цього не фінансує, це інше питання, це питання тоді до Кабінету Міністрів України, який не виконує тих чи інших законів.

Шановні колеги! Але є пропозиція від Володимира Михайловича, я повинен поставити це на голосування, і Івана Григоровича. Ні, ні... Послухайте, у нас комітет в цьому сенсі абсолютно унікальний. Слухайте, у нас повна свобода, кожен народний депутат має право згідно своїх повноважень, і це абсолютно нормально.

І так, Володимир Михайлович, перед головним голосуванням за проект рішення, бо завтра я його буду представляти. Я ж знаю просто, я скажу одне, вийде Володимир Михайлович, скаже інше і так далі. Це нормально, це процедура якраз яка, слава Богу, існує в Україні і її не існує в деяких країнах.

І так, хто за те, щоб проголосувати правку Володимира Михайловича, яка робочою групою була відхилена? Прошу проголосувати. Хто – за? Хто – проти?

ЛИТВИН В.М. А чому ви не голосуєте?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Володимир Михайлович: два – за, три – проти.

Шановні колеги, тепер є пропозиція проголосувати за проект рішення комітету, в якому враховані практично всі позиції робочої групи, ми їх обговорювали, я їх представляв.

Далі. Більш того, врахувати вашу пропозицію, вашу пропозицію, щоб я мав право, моральне право, попросити Голову Верховної Ради, за підтримки народних депутатів, ще поставити 8460 і 10323 внесення змін до Податкового кодексу. Але я буду ще телефонувати. Але я повністю підтримую, щоб поставити ці питання на голосування.

Хто за проект рішення з урахуванням такої позиції. Хто – за? Проти? Рішення прийнято одногolosно. *(Оплески)*

Шановні колеги, я поздоровляю всіх нас. Але завтра, я дуже прошу, я звертаюсь, Іван Григорович, до вас, Володимир Михайлович, до вас, Ірино Мирославівно, до вас, Тарас Дмитрович. Я все розумію, абсолютно. Але я чесно скажу, просто, я розумію, там десь поспіхом, я все це розумію. Але я чітко розумію, що якщо 1 вересня наш Мінфін зайде в бюджет, Бюджетний кодекс без цього закону, я вам чесно скажу, тоді розгрібати буде всім нам.

Дякую всім вам. Дякую за державницьку позицію. Поздоровляю вас з прийняттям.

І я думаю, достатньо швидко пройдемо третє питання. Питання про виконання заходів щодо врахування рекомендацій Рахункової палати за результатами аудиту і ефективності виконання зобов'язань України у сфері міжнародного науково-технічного співробітництва і за Рамковою програмою Європейського Союзу з наукових досліджень та інновацій "Горизонт-2020" (Рішення рахункової палати від 11 вересня 2018 року № 23-5).

Шановні колеги, ми вже казали, це другий розгляд. І наша задача не наказати чи винести комусь догану, наша задача одна – знайти рішення, як допомогти Міністерству освіти і науки України виконати ті зауваження, які є від

Рахункової палати. Бо ми можемо гавкатись один на одного, можемо щось говорити негарне один одному, а люди чекають результату.

Тому я хочу надати слово, в першу чергу, представнику комітету Кириленко Івану Григоровичу – заступнику голови комітету з питань науки і освіти. Іван Григорович займається цими питаннями, він голова відповідного підкомітету нашого комітету.

Іван Григорович, будь ласка, вам слово.

КИРИЛЕНКО І.Г. Шановні колеги, у вас на руках документах майже на 70 сторінках. Це документ, який Рахункова палата, детально розглянувши звіт про результати аудиту ефективності використання зобов'язань України в сфері міжнародного, науково-технічного співробітництва і за Рамковою програмою Європейського Союзу з наукових досліджень та інновацій "Горизонт-2020", до молекулярного рівня, детально один з невеличких напрямків, який я озвучив, люди дуже і дуже прискіпливо подивилися і побачили, що ми в цій сфері просто не те, що мелко плаваємо, а, вибачте, на березу ще барахтаємося. Це так трошки, вибачте, за фізіологію-фразеологію. Але, на превеликий жаль, на превеликий жаль, дуже-дуже слабо. Один із напрямків, який характеризує всю сферу. Тут написали, колеги: віз і нині там. Оце загальний підсумок того, що в цій сфері у нас відбувається, на превеликий жаль.

Коротко інформацію, яку підготували з приводу реагування на висновки Рахункової палати, вони були надіслані до Верховної Ради. Голова Верховної Ради дав доручення, щоб ми це на комітеті це розглянули. Ми звернулись до Кабінету Міністрів, особисто до Прем'єра, було його доручення, Міністерству освіти, Мінфіну, Міністерству закордонних справ розглянути і проінформувати Верховну Раду і комітет. Комітет отримав відповідь лише від Міністерства освіти і науки. Тобто це абсолютно питання не турбує ті сфери, ті міністерства, яким це було доручено. Для Мінфіну "дело Яресько живет и побеждает", "все вместе, но на месте". Там вигрібайте, що таке наука, та що там та наука?! З образами виходили на трибуну, коли бюджет представляли, просто з образами до науки. Я не хочу повторювати ці слова.

Міністерство закордонних справ. Здавалось би, ми ж отримуємо відповідні преференції деякі, хай хоч і невеличкі, але їх треба ж використовувати.

Міністерство закордонних справ це не цікавить. Хоча підрозділи в посольствах, які, звичайно, цим могли б займатися, не відреагували ніяк. І це неправильно. Ну, це неправильно, доручення Прем'єр-міністра було.

Міністерство освіти і науки проінформувало Рахункову палату про виконання частини рекомендацій щодо вказаного аудиту, затвердило план заходів відповідних. З часу прийняття відповідного наказу пройшло пів року, окремі положення виконані. Разом з тим, деякі зауваження потребують ще врахування або додаткового роз'яснення. Низка проектів нормативних актів перебуває на погодженні. А також з'явилися нові питання, невирішені проблеми, які ми сьогодні маємо почути, проаналізувати та включити в наші рішення.

Хочу також нагадати, що комітет в своєму рішенні від 15 листопада 17-го року, розглядаючи стан реалізації Закону "Про наукову і науково-технічну діяльність", констатував, що загальний стан справ в науково-технічній сфері держави має ознаки затяжної кризи. Бо невирішені були фундаментальні питання на той час. В зв'язку з цим Кабінету Міністрів України рекомендувалось терміново вжити низку заходів з метою вирішення ситуації, зокрема першочергово щодо створення Національного фонду досліджень України та організації діяльності у 2018 році задля виконання низки тих нормативно-правових актів і низки тих завдань, які перед ним ставилися в законі, в базовому законі. Пройшло скільки років, ви знаєте, як цей фонд створювався, і так далі, і тому подібне, так.

Окремі кроки з цього переліку і зроблені. Проте, в цілому проблем дуже багато. І проблеми ці на поверхні: суттєва міграція, особливо молоді і інтелектуалів, стимули відсутні, фінансування науки не видно в найближчій перспективі на рівні 1,7 ВВП в 2020 році – це ж норма закону! 2020 рік вже на порозі. Ми маємо 0,24. В скільки разів це менше? Не на відсотків, в скільки це разів менше? Це неприпустимо для відстоювання інтересів науки і науковців в державі. Мета має бути однозначна – виконання закону в повному обсязі. Єсть інструмент на руках – закон.

Що робиться в галузі міжнародної науково-технічної співпраці ми не можемо сказати, оскільки Міністерство освіти і науки не забезпечило належної системи обліку результатів участі українських учених у такому співробітництві. В

нас обліку немає, ми не можемо сказати як у нас, ми ефективні там, неефективні і ми в співпраці в якій, в якій мірі ми приймаємо участь. Більше того, відсутні критерії оцінки наукових проектів, які виконуються вітчизняними науковцями, наприклад, в рамках співпраці з Українським науково-технологічним центром, а також відсутній аналіз участі українських бізнес-структур в проектах програми "Горизонт 2020", відсоток яких більше 40 відсотків тощо.

Разом з тим, гальмується приєднання української наукової спільноти до статуту Міжнародного центру генетичної інженерії та біотехнологій, хоча було відповідне доручення уряду від 16 лютого 2017 року. Україна приєдналася до цього центру ще в 2015 році, проте процедура сплати членських внесків не визначена і донині. Національна академія наук України наполягає на терміновому прийнятті урядом відповідного рішення з подальшою ухвалою Верховної Ради України Закону про приєднання України до статуту цієї організації і делегування нам права представляти інтереси України в ній, включаючи сплату щорічного внеску.

В цілому за висновком Рахункової палати існуюча в міністерстві України, відповідному нашому, система використання коштів державного бюджету на здійснення міжнародного співробітництва і із залученням для цього значної кількості українських науковців зорієнтована лише на виконання фінансових зобов'язань України – сплату внесків до бюджетів міжнародних організацій, і не забезпечує отримання державою економічних і соціальних вигод. Тобто, треба визнати і записати це в рішенні комітету, що нашелюбиме міністерство поки не виконує в належній мірі завдань в цьому напрямку, що, до речі, видно і з рівня тих матеріалів, які матеріалів, які міністерство прислало на виконання доручення Кабінету Міністрів України на запит. Це не матеріали міністерства для Верховної Ради, це не матеріали. Рівень не відповідає вимогам. Не відповідає вимогам по тій простій причині, що так ми відносимося до цієї сфери, до цієї кафедри, на превеликий жаль.

І можна багато чого говорити на цю тему, але в оцьому убористому документі на 65 сторінок, я ще раз повторюю, тут вся анатомія і морфологія розписана, то, як ми працюємо, а точніше – не працюємо, на превеликий жаль.

Це відношення до найважливішої для майбутнього держави, найважливішої сфери, найчутливішого нерву. Тільки ми почнемо вже очевидно відставати, ми на узбіччі цивілізаційного розвитку, на узбіччі миттю, а опинитися після узбіччя в канаві придорожній – все не становитиме, як кажуть, ніякого труда. І тоді просто придаток – придаток у кращому випадку, яким ми зараз і є, на превеликий жаль, сировинний придаток. У нас нічого більше не розвивається. Раз не розвивається науково-технічний прогрес, значить ми приречені бути сировиною, де нас уже давненько виштовхали туди. Зерно да сталь – сталь да зерно.

Зараз знову насувається світова криза економічна, і ознак її дуже багато. І це ж науковці стверджують, тільки ніхто ж не читає цього. Торгівельні війни, пішли обмеження, глобальний світ ліберальний тріщить по всіх швах. Ми так чи інакше в епіцентрі, бо ми – крупинка, ми піщинка, ми ніяк на це не впливаємо. Закриваються ринки, згортається все. Єсть індекси, по яким вловлюють дуновения цієї кризи. Упали інвестиції в основний капітал і зовнішні інвестиції, Олександр Володимирович, за минулий рік на 40 відсотків. За I квартал цього року іще на 37. Ви розумієте, коли падають інвестиції, це, як кажуть, вбивчий – вбивчий аргумент того, що насувається щось страшне.

Неплатежі. От пам'ятаєте, де криза почалась десять років тому і з чого почалась? Іпотечна криза в Сполучених Штатах. Що зараз відбувається? За минулий рік американці не сплатили за автомобілі, які взяли в кредит, настільки дисциплінована нація, не сплатили, прострочили на 530 мільярдів доларів. А несплачених за нерухомість і за навчання вимірюється трильйонами. Друзі, це сигнал чи не сигнал? Китайська економіка на один процент вже падає в результаті... Китайська економіка – 25 процентів світової економіки, три чверті локомотиву приростання світового валового продукту – Китай. Ми що, цього не розуміємо? А ми на сировині, а ми ще очікуємо, що в нас ціни на метал будуть... Які ціни на метал? В першу чергу падає сировина. В першу чергу.

Поки що зерно спасає. Люди добрі, зерно! Зерном уже ніхто в світі не торгує. Торгують піцою, торгують кондитеркою, торгують м'ясом, яке з цього зерна, сирами, чим завгодно, но тільки не зерном. Ми одні зерном торгуємо. 90 відсотків в затратах в зерні, 10 відсотків – у продуктах переробки, але дельта в 3 чи в 4 рази більше знімається ж на продуктах переробки.

Наука... в цьому відношенні ніхто не чує. Не чує! Раз не чує, значить, ті двигуни, які ... заставляйте, щоб науку чули, вони це... моторчики замість двигуна. Нам треба кулаками стукати в двері, лупати цю скалу. Скільки наукових досліджень не востребованих їх лежать. Чомусь в андронний колайдер знайшли наших учених, знайшли, і ми там є, а ви навіть запитайте, а хто ці вчені, де вони, хто знає їх? А там знайшли!

Ну, і в цілому те, що в законі проголосовано, виконано на одну десяту. Бо фундаментальні речі – фундаментальні – щоб науку поставити на місце, як вона заслуговує, ми цього не добилися. Це я навіть не хочу дорікати міністерству чи ще комусь, це – наша спільна робота. Спільна! Спільна робота! І Рахункова палата, дослідивши маленький-маленький аспект до молекулярного рівня, показала, в якій мірі ми все-таки байдужі. Я б другого слова не підібрав би.

Тому рішення комітету пропоную підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іван Григорович. Але я... *(Шум у залі)* Ні, навпаки, я просто боюсь, що після вашого виступу ще більше людей будуть інвестувати не в науку і навіть вже не в нерухомість, а в кеш будуть інвестувати. Бо ви ж знаєте, при будь-якому кризисі, про який ви вели мову всі, в першу чергу, головне – зберігати...

КИРИЛЕНКО І.Г. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, ми підходимо, да, до цього.

КИРИЛЕНКО І.Г. Ми найбільш вразливі. Тільки з-за того, що експортно-орієнтована економіка. Друзі, три чверті того, що виробляють, на внутрішньому ринку не потрібно. Це до такого рівня дожитися – три четверті те, що виробляється на внутрішньому ринку... Там згорнулося, а тут дівати нікуди. Так що тоді робити? Тоді обвалюється виробництво. Обвалюється виробництво, люди... на 2-3 проценти падає, і для них це криза, вони вішаються, ми... на 20-30 падає. Обвалюється гривня, обвалюється все. І ми хочемо хорошо жити.

Олександр Володимирович, без мікрофону говорю. Ну, це ж свята правда.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, прямий ефір є.

КИРИЛЕНКО І.Г. 80 відсотків... 70 відсотків з копійками на внутрішньому ринку товарів споживання харчових. Ну, ми колись 95. Добре, 70 з копійками. Але товарів не харчових. Три четверті чужих.

Зайдіть в будь-який супермаркет, зайдіть непродуктовий: лопати китайські, граблі китайські, молотки – все китайське. Люди добрі! Металургійна країна! Що ми робимо? Кого ми підтримуємо? Зростають заробітні плати, соціальні виплати, треба віддати належне. Рівно на таку ж точно пропорцію... *(Не чути)*

Ну ці сотні мільярдів, які йдуть людям на заробітну плату, які повинні потім, як кажуть, піти товару купити, ці мільярди йдуть зовнішньому товаровиробнику. Підтримуєте робочі місця там, не тут. Чому? Ніхто не чує. Уже волають усі, що, друзі, ну, монополіста хай прибирають. Щоб прибрати монополісти, треба підтримати малий і середній. Як його підтримати?

В усіх країнах світу, в Європейському Союзі – Банк реконструкції і розвитку, 2 проценти річних на малу і середню, все. Для чого ми дотації голосуємо, все інше, інше? Дотації – це те, що, ви розумієте, не дуже смачно пахне. Ми поїхали на канікули, половина дотацій роздано мільярдерам. Для чого?, для чого? Тому що 40 тисяч – фермерські господарства? Ну, 40 тисяч розпилити – копійки. Краще ж в одні руки дати. Може не за "спасибо", я не знаю, я ж...

Не надо, візьміть ці кошти, не треба дразнити нікого. Ці кошти віддайте на капіталізацію цього Банку реконструкції і розвитку, це ж державна політика, під 2-3 проценти малий і середній. Молотки свої робіть, граблі свої робіть, реманент, робіть своє. Ми ж можемо це робити. І гроші повертаються, і робочі місця створили, і в себе це робимо.

Один іще приклад і не буду більше говорити. Ще 15 років тому сільськогосподарське машинобудування, 8 мільйонів тонн металу, 8 мільйонів тонн металу йшло на виробництво тільки сільськогосподарської техніки. Україна випускала 90 процентів всього від комбайнів до, вибачте, до обробної техніки, до граблів, до борон. Зараз 400 тисяч тонн металу йде із 8 мільйонів, все імпортуємо.

Завтра згорнуть ринки із сталі, і 10 мільйонів тонн куди дівати? Виробництво зупиниться, так, як було в 2008 році. Все обвалилося, бюджет

обвалився, як виплачувати, кинулись друкувати все. Надрукували – гривня обвалилася втричі. Чого бідні? Питання риторичне. От і все.

Економічну науку? Наука, яка... Ми ж скільки тут заслуховували і політехнічний інститут. Скільки розробок є цікавих, які могли б брати отак, бери і вкладай, бери і вкладай, трошки підтримати треба. Але, на превеликий жаль.

І міжнародне співробітництво, яке дослідила Рахункова палата, теж ні шатко, ні валко. Бо кому потрібні результати на сьогодні? Це не потрібні, виявилось. А нам?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іван Григорович!

КИРИЛЕНКО І.Г. Я вибачаюсь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, все ж починається з голови. Ми ж розуміємо, коли в 2014 році, перепрошую, була прийнята програма уряду і науку, і вищу освіту записали в Програму нової соціальної політики, а не нової економічної політики. Все. З цього моменту це означає, що наука і вища освіта – це зона соціальної політики. Інвестування не може бути, почуйте, це витратна частина. От просто ми повинні розуміти.

Я тут звертаюсь до представника Рахункової палати, щоб ми розуміли, що якщо і це означає, що нема політики. На жаль, я і в нашому уряді не побачив, щоб змінилась парадигма відношення.

Так, є неефективність. Так, а послухайте, а в стартапах один з десяти, два з десяти вистрілюють. Інші вісім, ну, я перепрошую, як то кажуть, зникають. Але ці два, да, дають капіталізацію в сто, в двісті разів.

Тому в першу чергу потрібно, і я знову звертаюся до Рахункової палати, запропонувати Кабміну змінити парадигму: віднести вищу освіту, бо там йде капіталізація людини, і її потрібно віднести просто в зону нової економічної політики, це означає, там потрібні інвестиції, там не потрібно витрачати, а потрібні інвестиції. Інвестицій немає, а Бюджетний кодекс взагалі заганяє університети і систему освіти в систему, яка розвиватись точно не може апріорі, вона не має на це права. І постанови Кабміну взагалі, як то кажуть, закривають це питання.

Тому, якщо не розпочати з цього, я чесно скажу, я Максиму Віталійовичу навіть не заvidую, те, що є пробої, те, що є невиконання. І тому Закон "Про науково і науково-технічну діяльність", він мертво рожденный в тому сенсі, що він і не може бути виконаний.

Більше того, ми навіть за цей час не змогли створити нормальний повноцінний функціональний національний фонд досліджень. І це означає, що люди... молоді люди, які б мали можливість мати доступ до відповідних фінансових ресурсів через аплікацію, такого доступу не мають. Тому вони в царині. Тому вони звертаються до інших фондів, які за кордоном, і це означає, й далі їх забирають, і далі вони створюють додаткову велику вартість вже за кордоном, не тут, в Україні.

Тому, Іван Григорович, маємо те, що маємо. Я вам чесно скажу, скоро навіть до нас прийдуть вже інститути і університети закордонні, після цього коледжі, і взагалі ми навіть не зможемо розгортати власну національну систему вищої освіти, бо за нас будуть робити і це. Тобто ми самі своїми силами знищуємо цю систему, через те, що наверху, на жаль, я хоча себе відношу також до цієї... але є виконавча гілка влади. Вона, на жаль, не розуміє, і тому їм жаль дати 1,7 відсотка. Жаль.

Та послушайте, потрібно інвестувати, тоді у вас є шанс отримати і нову модель, і все інше. Обмежте, те, що ви вважаєте неефективним, обмежте там внутрішньо. Але, якщо у вас не буде коштів, молодих людей талановитих тут точно не буде. І тоді навіть апріорі буде відомо, що повинна писати Рахункова палати, ви точно будете, і це ж стосується університетів і так далі. Будь-який університет візьміть. Скільки на балансі інтелектуальної власності в університетах? Менше одного відсотка. Все. Як ви готуєте людину в ХХІ сторіччі? Скільки тут, власне кажучи, сам телефон, ну, 10-20 доларів. Все інше – це інтелектуальна власність за яку ми сплачуємо. Все, змінилось все, ми продовжуємо жити в ХХ сторіччі.

Тому у мене звернення. Зверніться до Кабміну, хай він змінює парадигму, політику. Потрібно все, технікуми, коледжі, все, що розпочинається з ПТУ, за школою, все це потрібно відносити тільки до зони економічної політики. Це означає, туди підуть інвестиції. Не буде інвестицій – система буде точно апріорі

неефективна. І все інше це буде бросання якісь там, спроби щось зробити. Ми можемо і про МЗС казати, що вони щось погано роблять. Але я перепрошую, ми коли ведемо переговори, вони ж чекають на імплементації. А її немає і не може бути, тому що ми вступили в протиріччя.

Шановні колеги! Да, ми проголосували за проект рішення. Я хочу надати слово представнику Рахункової палати. Хто у нас є? Будь ласка, представляйтесь. Ще раз, представтесь, це важливо для стенограми.

НЕВІДОМИЙ В.І. Невідомий Василь Іванович, член Рахункової палати.

Шановний Олександр Володимирович, шановний Іван Григорович, шановні народні депутати! Насправді, звіт, який ви розглядаєте, має на увазі висвітлити два боки місяця: перший – це сплата внесків за участь України в міжнародно-технічній співпраці і другий – це все ж таки надати вам як народним депутатам інформацію про ті вигоди і переваги, які несе Україна в результаті тої міжнародної співпраці. Ну, якщо з першою частиною питання, із сплатою внесків, Україна успішно справляється, за 2 роки 500 мільйонів витрачено на ці цілі, то з другим back side of the moon, тобто другої сторони місяця, є проблеми. Які полягають, перше, в тому, що ми зробили наголос про доступність інформації щодо результатів науково-технічної співпраці. І, по-друге, це критерії оцінки наукових проєктів, які виконуються нашими вітчизняними науковцями в рамках співпраці, наприклад, з українським науково-технологічним центром. І ці пропозиції щодо удосконалення і системи обліків результатів, і критеріїв ми надали Кабінету Міністрів. Поки що на урядовому рівні ці проблеми не вирішені. Ми тримаємо це питання на моніторинг.

Щодо МОН, який нам надіслав обширну інформацію, що і сам план заходів, який складається там з 26 пунктів, то хочу зазначити, що більшість їх, переважна їх більшість, вона вже виконана. Частина спливає у першому півріччі цього року і деякі окремі там до кінця 19-го року.

І тому до вашої уваги зупинюсь лише на тих, які ще знаходяться в стадії виконання, і я маю надію, що Міністерство науки і освіти успішно здолає. Тому що хочу зазначити, що всі наші рекомендації записані в цьому плані заходів Міністерства науки і освіти.

Ну, це питання оприлюднення розпорядчих документів та рішення Ради Європи, відповідно до яких Україна бере участь в програмі "Євроатом", оприлюднення державних... документів ЦЕРНа і інші, які регулюють ці питання.

Друге. Це питання дуже важливе, яке стосується, щоб МОН мав узагальнені результати завершених тими нашими українськими вишами і науковими установами інноваційних науково-технічних розробок, які виконувались в рамках програми "ЄвроЕко", і також результати їх моніторингу.

Потребує закінчення і сподіваємось, що буде розроблений порядок визначення розміру фінансової підтримки при затвердженні проектів "ЄвроЕко".

І також наступна проблема – це запровадження збору інформації про результати участі України в проектах Українського науково-технологічного центру, також його моніторингу.

Хочу зазначити, що у нас є претензії до змісту представленого звіту Українського науково-технологічного центру, який був наданий Рахунковій палаті. Я думаю, комітету він також надавався, який, хотілось би побажати, щоб він більш повно розкривав мету наукових проектів, в яких задіяні українські вчені, і давав би уявну таку інформацію про саме отримані результати цих наукових досліджень, і зокрема те обладнання, яке купувалось за ті міжнародні кошти, а це досить серйозні кошти.

Принагідно зазначу, що завдяки асоційованому членству України в програмі "Горизонт 2020", крім бюджетних установ до нього отримали доступ як до інструментів малого і середнього бізнесу і приватні прибуткові підприємства України, – те, про що ви, Олександр Володимирович, наголошували. Тому наш аналіз досліджень свідчить про високу активність українських бізнес-структур в рамках програми "Горизонт 2020". Ну, скажімо, понад 40 відсотків учасників від України в цій програмі "Горизонт 2020" – це приватні прибуткові підприємства. Тобто тут багатоканальність, про яку ви наголошували в першому питанні, якраз присутня.

Ну, нам би хотілося, щоби була імplementована наша рекомендація щодо результатів участі якраз і цих структур, бізнес-структур в цій програмі, оскільки зараз вони ні суспільству, ні широким науковим колам поки що невідомі. І це якраз свідчить про необхідність перегляду з боку МОН системи контролю за

отриманням результатів науково-технічних розробок в сфері міжнародного технічного співробітництва.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Я дуже сподіваюсь, що ще зараз Максим Віталійович зможе відповісти на це питання перед голосуванням.

Я просто хочу звернути увагу на те, що, от дивіться ще раз, я ж сам як би з цієї системи і сам приймав участь в багатьох конкурсах і у відповідних доступах до... тобто, ну, мені дуже легко це казати, тому що я бачив як це відбувається, навіть коли ми подаємо, після цього ми самі приймає участь в рецензуванні, тобто в прев'ю і так далі. Дійсно, потрібно шукати і от якраз перехід до національного фонду, ну, до Фонду національних досліджень і фінансування через аплікації, це якраз дуже ефективні інструменти того, що ми дійсно можемо, тобто міністерство через Кабмін формує відповідні пріоритети, а далі фактично керівництво фонду через відповідні аплікації має можливість залучати оці інвестиції, фінансувати їх і отримувати відповідні результати. А вже далі знаходити відповідні інтерфейси з бізнесом для того, щоб комерціалізувати їх. Абсолютно правильно. Бо стара система, коли ми написали, зробили там 10 папок отаких товстих і показали – бачите, які у нас є результати. В деяких випадках, може, воно так і працює. Там, де, наприклад, є фундаментальні дослідження, я сам – алгебраїст, і, наприклад, зрозуміло: сепараторно факторизуемые конечные группы, і моя дисертація, да, там на 100 сторінок. Складно, дійсно, провести оцінку і сказати: це потрібно чи ні. Ну, я, наскільки знаю, це пов'язано з, наприклад, з формуванням матеріалів з наперед там заданою системою властивостей, бо це там теорія груп, вона з цими речами пов'язана.

Ми розуміємо, що є певні роботи, фундаментальні дослідження, які оцінкам, ну, скажімо, там в 1821 році там перші з'явилися груповики, які там створили свою теорію. Хто міг оцінити, що вона буде вистрілювати через 50 років? Але дійсно в багатьох випадках ви повинні розуміти, що повинні використовуватись відповідні інструменти. Тому я надаю слово заступнику міністра освіти і науки України Максиму Віталійовичу Стрісі.

СТРИХА М.В. Вельмишановний Олександр Володимировичу, вельмишановні народні депутати! Спробую говорити без емоцій, хоч насправді на емоції маю підстави, бодай тому, що основне моє позиціонування – насамперед діючий український науковець. Цього року дві статті в Journal of Applied Physics все-таки певного рівня, не зовсім поганого. Але я зупинюся лишень на фактах, на цифрах, які дають уявлення про те, що діється насправді. Наступний слайд.

Отже, в 15-му році ми стали асоційованим членом програми "Горизонт 2020". Наступний. В 16-му році з ініціативи міністерства вперше відбувся розгорнутий аудит національної інноваційної системи, де 10 провідних європейських експертів дали нам сім стратегічних імперативів і 30 рекомендацій.

Що з того виконано? За що нас похвалили європейські експерти на панелі в кінці січня року? Створено Національну раду – працює з проблемами. Відбулося менше засідань ніж треба, але запущено вперше механізм, якого раніше не було. Наступний слайд.

Створено Національний фонд досліджень, передбачено фінансування. Міністерство свою частину роботи зробило. Є зараз проблема призначення виконавчого директора. На жаль, це уже та проблема, на яку ми вплинути ніяк не можемо, мусить відбутися узгодження позицій між науковою радою фонду і науковим комітетом Національної ради. Сподіваюся, це відбудеться і буде працювати фонд. Наступний слайд.

Вперше відбулася державна атестація наукових установ. От зараз вже підписано наказ, перші 144 установи проатестовано, на відміну від атестації в академії, яка відбувається за так званою "лейбніцівською системою", де 90 відсотків асоціюється за вищим рівнем. Ця формалізована, комбінована, з науково-метричними показниками і експертними оцінками система дала більш прогнозований результат, гаусівський розподіл: менше першого, менше останнього, переважно 2-3 група.

Наступний слайд. Принципово важливо, вперше цього року передбачено базове фінансування наукової діяльності в закладах вищої освіти за результатами державної атестації, яку сподіваємося запустити уже з кінця червня. Довго, дуже складно проходили документи, але от зараз на виході вони, слава Богу, з Мін'юсту, і це зробимо.

Центри колективного користування. Проблема, але цифри ви бачите, число зростає, і вони справді важливі. От на презентації цього центру двоє вчених сказали, молодих, що вони не їдуть за кордон, тепер у них є можливість працювати в Україні. Насправді це дуже важливо.

Підтримка молодих вчених. Дуже мало, але було 0,5 відсотка в 15-му році, зараз – 1,5. Все-таки цей прогрес важко не визнати.

Проблеми. Оце я цитую не нашу оцінку, це оцінка європейських експертів, виголошена вкінці. Перше – це страшне недофінансування сфери науки. Друге – це nereорганізована система Національної академії, яка не відповідає викликам сучасності.

Третє – це дуже неефективна інноваційна система. За оцінками європейських експертів, ці проблеми можуть бути вирішені тільки разом, ніякі політики не дадуть більше коштів за відсутності інноваційної системи і nereорганізованості системи академій і навпаки. Я цитую європейських тут експертів.

Наступний слайд. Що реально відбувалося з фінансуванням? Погано відбувалося, але тим не менше з 16-го року в 19-й в абсолютних цифрах зросло в 77 відсотків в умовах війни. Це, справді, немале досягнення. Бо кожен тут зайвий мільйон з цих гривень давався великою кров'ю в дискусіях з Мінфіном, ви розумієте, де наші позиції були не такі вже добрі...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хоча війна завжди – це стимул для вкладання...

СТРІХА М.В. Абсолютно правильно. Багато хто зрозумів, але це окреме питання. От ми змушені були глибше влізти, що діється в оборонному замовленні. З цим, на жаль, тут теж великі проблеми, на жаль, мусимо сказати, що тут традиційні механізми досі не працюють.

Scopus і Web of Science. Проблема знята, слава Богу, з червня цього року всі матимуть доступ до наукометричних баз – і галузеві академії, і національні академії, університети.

Виклики дуже поважні, вони стоять. Ви бачите, нам треба запустити національний фонд, хоч міністерство, я підкреслюю, свою частину тут роботи зробило: запроваджено базове фінансування, підвищення рівня оплати, розвиток

дослідницької інфраструктури, поглиблення інтеграції до дослідницького простору.

Наступний слайд. "Горизонт". Наші показники на цей момент. 24 мільйони гривень на 198 українських організацій, які в 139 проектах-переможцях. Ми – єдина з асоційованих країн, які в плюсах суттєвих за отриманими внесками. Всі інші в мінусах. Вони платять більше до Брюсселя, ніж отримують звітти. Ми отримуємо більше, ніж платимо. Правда завдяки тому, що ми дуже добре провели переговори в 2014 році.

Далі. Звичайно, наші показники не вражають, в європейських масштабах ми посідаємо таке скромне місце. Але тим не менше і фінансування у нас, зрозуміло, ще скромніше.

3 травня цього року, це дуже важливо, наші представники беруть участь в роботі комітетів "Горизонту". Це виявився, ми до цього дуже довго йшли, бо це дуже складно, щось нове запустити складно. Зараз це вже відпрацьовано, їздять, приносять дуже цікаві звіти, беруть участь в голосуванні, обстоюють українську позицію. Я думаю, що за рік-два це дасть кумулятивний ефект дуже великий.

Далі. Завдання перед делегатами, ви бачите, ми чітко обумовили. Це насамперед представництво інтересів держави.

Далі. Наступний слайд. Ми, справді, дуже уважно поставились, от як ця співпраця має бути. Тут явно, що відбуваються притирання. Але перші кроки, тут найтяжче вже зробили. Слава Богу, наші наступники тут матимуть легшу роботу, бо тут уже це пройдено.

ГОЛОВУЮЧИЙ. *(Не чути)*

СТРІХА М.В. У нас демократична держава, і невдовзі відбудуться парламентські вибори, і невдовзі буде сформовано новий уряду. І я думаю, що тільки дуже самовпевнені люди можуть казати, що вони от обов'язково перебуватимуть в цих позиціях. Звичайно, можуть і ці ж люди бути в цих позиціях, але, безумовно, це буде новий уряд, і в цьому йому буде...

ГОЛОВУЮЧИЙ. *(Не чути)*

СТРИХА М.В. Рахункова палата вічна, як і Борис Євгенович Патон. У нас є дві константи, які змінені бути не можуть.

Значить, виклик – наступна програма "Горизонт Європа". Чому виклик? Бо там буде інший принцип сплати внеску: плати і бери це. То, умовно кажучи, внесок наступного року буде дорівнювати грантам, отриманим за минулий рік. Це дуже незвична для нас схема, вона створює низку проблем і ризиків. Мінфін, зокрема, може сказати, а навіщо нам іти в "Горизонт Європа", може краще бути в статусі третьої країни, мати менші можливості, але нічого не платити взагалі.

Через те, наступний слайд, ми заклали в указ ще Президента Порошенка положення, доручення уряду, яке стосуватиметься і наступного уряду, щоб євроінтеграція продовжувалась. Я мушу сказати, що присутній тут Дмитро Вікторович Чеберкус здійснив, от буквально на минулому тижні дуже важливі консультації в Брюсселі. Ми почали цю розмову ще в січні, ми говорили, що нам потрібна додана вартість, що Україна має особливе становище – війна тощо. Власне, ця розмова була продовжена. Європа не відмовляється поки що говорити про той варіант повернення нам нашої половини внеску. Звичайно, це буде непросто. Бо зазнає переформатування Єврокомісія. Але ми впевнено йдемо поки що цим шляхом.

Далі, прошу. Для нас питання з питань є дослідницькі інфраструктури. Бо, безумовно, наші лімітуються дуже можливості цим – застарілістю бази. Тут я, ну, буду говорити (наступний слайд) довго, насправді, це тема для окремої доповіді. Можливо, якщо комітет захоче, я проінтегрую. Насправді можу поінформувати, ну, якщо треба. Це справді ми дещо зробили. Значно більше треба зробити. Бо, на жаль, ми з нашим асоційованим статусом не маємо доступу до структурних фондів Євросоюзу, які дозволили рванути нашим сусідам кардинально – полякам, балтійцям і так далі. Тобто це питання, от, загальне і дипломатії, і не тільки наукової.

Наступний слайд. Отут ми уже звернулися до Єврокомісії з проханням наступний аудит присвятити реальному стану наших дослідницьких інфраструктур. Поки що у нас, на жаль, немає, в силу розпорошеності нашої системи, тут об'єктивного погляду. Ми створили і ця робоча група спільно діє з приводу Є-інфраструктур.

І Україна бере участь в проектах DANUBIUS, що має на меті створити європейський консорціум. Це, можливо, скромні досягнення. Але це справді дуже складно ми тут ідемо невторованими шляхами. Сподіваюсь, що нашим наступникам на цьому теж буде легше.

Дякую.

"Європейський дослідницький простір. Ініціативи спільного програмування". Тут ми теж вже маємо певні напрацювання. Далі. "Хмара відкритої науки" – теж ситуація дуже жива, де в самих європейців немає кінцевого розуміння, на що це вийде. І є багато проблем і дуже серйозних проблем, які потребують, скажімо, тих самих наукових журналів, от, що буде. Це окрема тема для дискусії. Я сподіваюся, що комітет, якщо не цього, то наступного скликання цьому теж має приділити увагу. Бо міністерство так само в цьому напрямку працює, ЦЕРН, про що говорилося. Я готовий сказати, що тут була не тільки участь українських учених на чолі з Зінов'євим, Левчуком і так далі в роботах з відкриття бозона Хігса, але наша фантастична успішна участь у тендерах за контрактами ЦЕРН. Це офіційні дані ЦЕРН, торік ми отримали від ЦЕРН, від тендерів 1,7 мільйонів швейцарських франків, заплативши мільйон швейцарських франків себто. І ЦЕРН для нас при всьому тому, хоч це велика наука, для держави – це комерційний успішний проект. Ми цим пишаємося. От що б там про нас не казали, ми зрозуміли, що апріорно люди, про яких і говорити не варто, а можна тільки витирати об нас ноги, але я маю всі підстави пишатися, що... Це справді нелегко було досягнуто, ми цього досягнули.

Комітет НАТО з "Наука заради миру і безпеки". Ми зуміли з ці роки взагалі цю програму розвернути в бік України. Головнішим бенефіціаром була Росія, зараз Росія там не є бенефіціаром взагалі, головний бенефіціар – Україна, надійшло близько десяти, понад десять мільйонів доларів США обладнання. У нас була проблема з Мінфіном, на жаль, ми довго не могли вирішити питання про наші скромні зобов'язання з оплати наших учених. Цього року ми починаємо ці зобов'язання виконувати.

Далі, прошу, EUREKA, про неї говорилося. Це єдина європейська програма, яка справді є, де ми є повноправним членом. На жаль, в 10-14-му роках наша участь у цій програмі була заморожена до нульового рівня. Зараз ми мусили від

нуля це піднімати і підняли. Ці зауваження слушні, які висувала Рахункова палата, робимо.

..... досі залишається найголовнішим донором української науки: за всі роки надійшло 248 мільйонів доларів. Робимо все для того, щоб наші партнери не втратили до нього інтересу.

Двосторонні проекти. Зараз виконується 97 проектів, от їхня загальна сума. Це невеликі проекти, але, наступний слайд, але вони дуже важливі, оскільки це трамплін для формування консорціумів з "Горизонтом". От дані по країнах. Це переважно європейські країни, плюс КНР, плюс, Сполучені Штати Америки.

Результати аудиту були оприлюднені. Тут є зведена таблиця, що ми зробили. Я тільки зупинюся на тому, що тут називалося.

Англійська мова, переклад здійснюється. Справді, єдине завдання, яке ми поки що не виконали повністю, бо йдеться про юридичний переклад вагомих документів, але приблизно за місяць, як мені підказано, здійснимо.

Узагальнені результати по Ну, на жаль, у нас зараз не так багато проектів, але ми вже їх маємо, і надалі це буде.

По УНТЦ. З 12 квітня вже в Мін'юсті на погодженні відповідний проект постанови, який дає відповіді на ті запитання, які поставила Рахункова палата.

І, нарешті, "Горизонт", слушні зауваження. Зараз ми намагаємося це більш ретельно зводити. Тут є проблема в тому, що фінансує не Міністерство, а Єврокомісія, і, в принципі, угоди напряму укладаються з Єврокомісією, нам ніхто документи не зобов'язаний дати. Але ми зараз започатковуємо систему, яка дала нам необхідний масив інформації для того, щоб, ну, принаймні, ефективно працювали наші експерти, які обстоюють наші позиції в горизонті.

Я вдячний Рахунковій палаті, яка провела фаховий розгляд. Я б дещо інакше оцінив би результати цього аудиту, ніж Іван Григорович шановний Кириленко, який сказав і пішов, але це його право як народного депутата. Було дано фахові зауваження. Ми вдячні за ці зауваження. Будемо вдосконалювати цю систему, межі вдосконалення немає.

А насправді міжнародне наукове співробітництво для України надзвичайно важливе з двох моментів. Перше – це можливість залучення коштів в науку і,

відповідно, підтримувати дослідження світового рівня і залишати наших людей тут. І друге – через цю ситуацію ми значно ефективніше "притираємо" наш науковий ландшафт внутрішній до європейського, оскільки саме успіхи в міжнародному співробітництві витворюють нову систему ієрархії цілком в науці: замість застарілої, де от була ця вертикаль орденоносних і тричі орденоносних, зараз, слава Богу, утворюється нова ієрархія людей, які успішні в європейських проектах. І знову таки за 2-3-5 років, я думаю, що це і лишиться справжня ієрархія української науки.

Дуже дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Максим Віталійович.

По-друге, я хотів би сказати, ну, ви напрасно там так емоціонально сприймаєте. Слухайте, ну, кожна людина, включаючи навіть народних депутатів, хоче більше. Тим більше, що ми бачимо, що, дійсно, ну, в експорті превалює сировина, і ми, дійсно, маємо, ну, просто чітко значно визначену сировинну модель, домінуючу сировинну модель. Ну, всі це бачать. Тому ми і маємо дуже низьку додану вартість, і в результаті ми завжди будемо, як то кажуть, нищими. А якщо ти "нищий", то це невирішення питання розвитку, це невирішення питань соціальних і так далі, і так далі. Тому і напруга є, і все інше.

Тому якраз це спільна робота. І я вважаю, що, ну, на мій погляд, не потрібно так емоційно сприймати. Слухайте, ми 3 роки разом з вами працюємо. Ми робимо... наша позиція, ми робимо свою роботу, нас обрали, Рахункова робить свою роботу, МЗС – свою і так далі, тобто НАН – свою роботу. Так, дійсно, хочеться, щоб всі більш ефективно працювали. Але ви представили свою доповідь, чітко визначені ці позиції. Чи задоволені ми? Ну в чомусь задоволені, в чомусь хотіли, щоб було зроблено більше, тому... Ви хочете щось... Ну будь ласка.

Да, будь ласка.

_____. Я хочу подякувати Максиму Віталійовичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. В мікрофон дякуйте! Бо інакше стенограму не запишуть.

_____. Я включив мікрофон.

Я хочу подякувати передусім Максиму Віталійовичу за, дійсно, партнерські відносини, за розуміння, за конструктив і за об'єктивне. І думаю, що ті рекомендації, вони не спрямовані на запламування репутації міністерства...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Абсолютно.

_____. ...або того напрямку, яким займається Максим Віталійович, якраз за посилення спроможності нашої держави отримання результатів, інформування суспільства... вигоди і суспільства.

А вам, Олександр Володимирович, і комітету в цілому дякую за розгляд цього питання і за увагу, яка приділена.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Абсолютно. Іноді просто... От Максим Віталійович, іноді і нам кажуть і в соцмережах пишуть: "Та що там ті народні депутати роблять? Та нічого вони не роблять, там нічим не займаються", і так далі.

Слухайте, так, у нас, дійсно, дуже багато вербальної роботи. Дуже багато. Ми це робимо, і це вплив, і це майданчик спільний, на якому ми абсолютно інтелегентно, інтелектуально обговорюємо питання, ну, і іноді Іван Григорович, і Володимир Михайлович, і я там, і так далі ми можемо щось сказати это. Не потрібно так сприймати. Тим більше, ну, от дивіться, там позиція Володимира Михайловича там і моя позиція там, колег – одна, його – там інше. Ну, що поробиш, ну, таке життя. Якщо б всі було однакові, то була б радянська влада або Північна Корея. Я ж думаю, що нас не буде влаштовувати Північна Корея, тому ми маємо різні погляди. Але головне, щоб ми як українці завжди знаходили спільну мову і розуміли, що потрібно робити далі, щоб рухатися вперед і все. Навіть критика, я і там звертаюсь до Національної академії наук, до інших. Чи є проблеми? Ну є, вони, ну, ми їх там бачимо і так далі, розуміємо, бо різні погляди. Там працівники там академії сприймають автономію як, ну, незалежність від іншого, але, перепрошую, всі ми отримуємо заробітну плату і кошти, звідкіля ми отримуємо? Від платників податків. А вони хочуть, щоб це було більш ефективно, тобто от зрозуміло. Тобто, ну, не буває абсолютної свободи. Ми пам'ятаємо навіть означення от Фрідріха Енгельса що таке свобода, да.

От тому ще раз хочу сказати, це велика робота, ми впливаємо. Інформація іде, хтось читає, хтось – ні, хтось приймає, хто – ні. Але, як то кажуть, локомотив повинен іти вперед, якщо є проблеми, то ми їх повинні розглядати як нові можливості. От якщо у нас є сила і мотивація для того, щоб проблему... із проблеми робити нові можливості, все буде нормально.

Тому я з великим задоволенням хочу передати слово Саєнку Сергію Валерійовичу, т.в.о. директора Департаменту ЄС і НАТО Міністерства закордонних справ України. Будь ласка.

САЄНКО С.В. Да, дякую дуже, Олександр Володимировичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. *(Не чути)*

САЄНКО С.В. Ні, ні, без проблем. Але я, дійсно, зацікавлений в тому, щоб, можливо, це невидима сторона тієї роботи, яка проводиться і міністерством, і нашими учасниками в рамках різних програм, їх дуже багато і головне, що я, дійсно, перечитав звіт, переглянув Рахункової палати, і скажу, якби ми говорили лише про переваги, він був значно ширший. Тому що в тих умовах, в яких почала працювати наша наука, починаючи з 14-го року, ті програми, які саме були спрямовані на підтримку нашої наукової думки, наших дослідників і "Горизонт 20", їх дуже багато, і, починаючи з освітніх програм для молоді, тому що наука не може бути відірваною від освітніх програм для молоді, для студентів. І я, власне, був здивований позицією наших роботодавців, які вони мають стати певним замовниками, якщо хочуть розробляти будь-які системи хай-тек для нашої економіки. Так, я вже не кажу про емоційний виступ Івана Григоровича, і міг би заперечувати, але подивіться по всіх наших виставках, по всіх наших ноу-хау в технології цифровій... в цифрових технологіях, в першу чергу, ми б'ємо перші десятки і місця займаємо на всіх конкурсах. Тобто цього... Проблема в тому, що цього не вистачає. На жаль, з нашого боку немає державного замовлення, оскільки наші розробники можуть отримати певні переваги, бонуси і ліцензії, і право поширювати свої наукові розробки саме за кордоном, за це сплачують більше, на жаль. Тобто проблема комплексна. І тут, власне, я не готовий

звинувачувати ані міністерство, з яким ми працюємо давно і по лінії Європейського Союзу, і по лінії НАТО.

Єдине, що я хочу сказати і наголосити, дійсно, ми працюємо в унісон. Ми працюємо на напрямку, який вимагає наукове середовище. Є обґрунтування, є зміст розкрити наші традиції, наші знання в Європі – будь ласка, для цього є програма "Горизонт". Є зацікавленість наших ядерщиків, фізиків презентувати власне бачення будь-якого компонента – будь ласка, програма "Євроатом". Ми вели переговори разом з Угодою про асоціацію і саме ці бонуси ми вимагали від Євросоюзу. Да, ви правильно відзначили, дякую вам за це, що ми отримали навіть знижку за участь у програмах. Ми сплачуємо шалені кошти, але я все ж таки вважаю, що наш внесок виправдовує своє призначення, є продукт. І можна говорити про будь-що.

Щодо нових програм. Дивіться, я скажу так, є чимало міжнародних організацій, асоціацій, які зацікавлені в ресурсах і потенціалі, і кадрах в Україні. Але треба дуже обережно ставитися, власне, до нових ініціатив в чутливих сферах. Ми всі знаємо про проблему регіонального екологічного центру, до якого ми залюбки приєдналися. Ми могли презентувати і цікаві рішення, інноваційні рішення у сфері захисту довкілля, переробки і так далі. Але з роками виявилось, що регіональний екологічний центр банкрут. Тобто наші фактично внески, ми не сплачували, ми не встигли все це провести, але те, що ми, дійсно, вели, це уважно аналіз, використання країнами тих коштів, які вносились в загальний бюджет

Були дивні розробки, були у нас певні питання, питання політичного характеру, те, що ми можемо собі дозволити, те, що ні, але зрештою в підсумку сухий залишок. І добре, що ми не встановили, тому що, власне, своєчасно з Міністерством охорони здоров'я, з Академією наук оцінили наші зусилля, наші можливості.

Але зараз ми не про це. Я вважаю, що нашу політику внутрішню між Міністерством освіти науки і Міністерством закордонних справ координуємо добре на обох напрямках – і Європейського Союзу, і НАТО. І навіть програма "Наука заради миру", яка, дійсно, є зараз, фактично ми є першими учасниками в цьому компоненті серед третіх країн, починаючи з екологічних питань, аспектів безпеки, завершуючи технологіями в оборонному секторі. Це окрема історія.

Але я все ж таки вважаю, що нарікання є наріканнями, можливо, недоліки дійсно є в роботі, але з точки зору своїх знань, те, що я бачу, і те, скільки переговорів ми проводили саме на цьому сегменті, то я вважаю, що позитив переважає в даному випадку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам, Сергій Валерійович, за вашу позицію.

Я запрошую до слова Блюма Ярослава Борисовича, директора державної установи "Інститут харчових біотехнологій та геноміки НАН України", представник України в програмному комітеті Програми "Горизонт 2020", будь ласка.

БЛЮМ Я.Б. Дякую, Олександр Володимирович.

Я хотів би пояснити, чому тут. Але стільки компліментів вже було в сторону Національної академії наук і про Бориса Євгеновича різних, да, то я подивився на доручення від президента, думаю, але щось, мабуть, міняється теж в нашому житті і в нашій академії наук? Це так, для того, щоб було веселіше.

Стосовно мого представництва, я маю декілька інших іпостасей від Кабінету Міністрів стосовно участі в JRC, в Асоціації лабораторій генетично модифікованих організмів, де за дорученням ми представляємо Україну, в Дунайській стратегії і так далі. Ну, тут як представник в комітеті, так найбільш звучно, співзвучно з тим питанням, яке розглядається.

Було доручено мені бути присутнім, виступити і розповісти про те дотично, чим займається Національна академія наук. Мабуть, це важливо. Тому що слухаючи Максима Віталійовича з повагою і з пошаною, і там де і що зробило міністерство, я з радістю бачив, що при тому доброму відношенні до Національної академії наук, скільки зроблено в Національній академії наук і те, що тепер іде від імені міністерства.

І питання, мабуть, не в тому, хто що зробив. А питання в тому, що у нас в країні дуже велика конкурентність. Я сьогодні читаю якісь новини у Фейсбуці, і 73 відсотки наших громадян сповідують ліві, радикальні чи якісь настрої, де, я не пам'ятаю, як написано. Тому що всі хочуть сьогодні, так сьогодні щоб

помінялось: завтра революція – післязавтра рано проснулись і все буде інакше. І ми всі цим живемо.

Але наша галузь, науково-технічна... наукова і науково-технічна, вона на відміну від багатьох інших тим, що це дійсно інвестиції в людський капітал, і в науку також інвестиції, і у фундаментальну науку в першу чергу. Коли нема інвестицій у фундаментальну науку, не буде ніяких науково-технічних розробок і ефективного прогресу, і нашого долучення до світової чи європейської спільноти. Це важливо розуміти.

І я дуже з увагою слухав, Олександр Володимирович, те, що ви сказали про віднесення до соціальних і економічних категорій для фінансування і на майбутнє, і без цього нічого не буде. Тому що ми можемо говорити про окремі успіхи, про окремі неуспіхи, але все впирається в систему світогляду і про те, де ми говоримо про парадигми і де ми говоримо про політику, і реалізацію цієї політики, і це має відношення до цього питання. Через те, звичайно, в тих питаннях, де потрібно підтримати Міністерство освіти і науки, ми готові це зробити і підставити плече. Тому що, дійсно, дуже нелегко і, маючи такий обмежений ресурс, якого немає. Я навіть не розумію особисто, навіть не від імені академії, а особисто, чому так багато міністерство хоче взяти на себе. Потрібно вміти поділитись, знайти спільну мову, і так, як це прийнято в Європі, досягнути європейського компромісу у вирішенні багатьох питань.

Що стосується Національної академії наук, то я декілька моментів відзначу. Те, що має відношення до Національної академії наук. Ми співпрацюємо із ЮНЕСКО, і НАТО, і ЦЕРНом, і Об'єднаним дослідницьким центром Єврокомісії, УНТЦ, Міжнародним астрономічним союзом і з багатьма іншими організаціями. Має от наше двостороннє співробітництво важливе значення. Тільки в цьому році ми підписали дев'ять угод про науково-технічне співробітництво з європейськими науковими установами і центрами, і з академіями наук, які єсть в більшості країн Європи. Тому що тоже доводиться часто підкреслювати. Ми все боремося з національними академії наук, але Національна академія наук чи академія наук мають місце в більшості країн Європи, які сприймають прусько-німецьку систему організації, яка пішла, науки і освіти, від Англосаксонська

система, це трошки інша. Давайте перестанемо з цим боротися, а будемо поважати свої традиції.

Що стосується програм співробітництва з Євросоюзом, то після підписання Угоди про асоціацію з ЄС і нашим підключенням до Програми "Горизонт 2020" і комплементарні до неї програми "Євроатом" Національна академія наук брала участь постійно і велику. У мене тут велика кількість конкурсів і вигравів, які були. Але на сьогодні 30 відсотків установ, які виграли грант в межах "Горизонту", це установи Національної академії наук, 30 закладів вищої освіти і 40 бізнес-установи. І це єсть теж нормально, тому що вся програма "Горизонт", давайте будемо говорити про те, воно зорієнтовано на прикладу сторону. Перш за все, отой напрям, який я представляю, туди вклала Єврокомісія, департамент чи директорат сільського господарства кошти мільярдні великі для того, щоб спрямувати на практичні розробки. І ці розробки спрямовані на розвиток науково-технічних впроваджень та науково-технічних розробок і вся система програми орієнтована на ці цілі.

На жаль, мені здається, що ми в більшості, я не скажу, всі, до кінця не розуміємо суть цієї програми, тому що ми привикли рапортувати і бігти попереду паровоза, що ми підключились, ми працюємо і у нас все хорошо. Але потрібно бачити, де наші пріоритети, що ми враховуємо і що по відношенню до нас враховують. На жаль, це не завжди виходить і тут не провина міністерства, але це те, на що потрібно звернути увагу, тому що от ми обговорюємо які ми хороші, яка в нас успішність в проектах "Горизонту 2020". Я привів приклади. Але Європа обговорює вже програму "Європа 2030". Наступного тижня я буду на засіданні директорату Європейської асоціації біологів рослин і ми будемо говорити про те, де наші пріоритети, що наша спільнота ця науково-рослинна хоче бачити в наступній програмі. А ми тут говоримо про програму "Горизонт 2020". Дуже повільно це все виходить. І мабуть тут сама система збоїть, тому що і ресурсів, як я сказав, не вистачає, можливо, в міністерства. А з другої сторони, не вистачає і системного підходу у держави для того, щоб ці позиції реанімувати вчасно і щоб ми не наздоганяли той потяг, про який я вже сказав, а щоб ми були успішними тоді, коли потрібно починати, а не тоді, коли процес закінчується. Тому що

чомусь ми завжди, так виходить, в кінці встигаємо на свято, яке потім виявляється не зовсім наше.

Що стосується "Євроатому", про який я згадав, то тут дуже важлива роль Національної академії наук. Тому що з січня 17-го року Національна академія наук визначена власником програми з боку України, а науковий центр ХФТІ – менеджером програми. Це єсть природно і про це потрібно говорити. І загалом на даний час ми беремо участь в десяти робочих пакетах: загальноєвропейський бюджет європейського фінансування українських термоядерних досліджень на 2017-2019 рік складає 1 мільйон євро, з яких 150 тисяч євро було виділено на створення національного контактного пункту "Євроатом Україна" в ХФТІ якраз. І ХФТІ є успішним менеджером в цьому відношенні. І саме завдяки зусиллям Національної академії наук і установ Національної академії наук і було проведено спільне засідання комітету "Євроатому". А 8 квітня 2019 року на базі НАН України відбувся інформаційний день цієї програми. Але яка подальша доля Національної академії наук і як будуть розподілені права і обов'язки, це питання.

Щодо ядерної частини програми "Євроатому", то тут теж питання, тому що НАНУ не є ні бенефіціаром, ні власником програми. А там головний гравець – державне агентство із зони відчуження, бенефіціар, товариство з обмеженою відповідальністю Інститут Чорнобиля.

Я закінчую. І такі питання мають місце постійно.

Що стосується Міжнародного центру генетичної інженерії і біотехнологій, про який було згадано. Я скажу, тому що я цим опікуюсь достатньо давно. Я не бачу особисто знову-таки тут проблем крім того, що потрібно просто домовлятися.

А Академія наук згодна взяти внесок на себе, це вузькоспеціалізований напрям. І, відповідно, ми готові нести не тільки відповідальність наукову, а й фінансову на благо всієї України, всіх і наукових установ, і університетів. І хотілось би, щоб це знайшло відображення в наших рішеннях.

Що стосується в цілому, на закінчення, щоб не переобтяжувати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Просто у нас ідуть...

БЛЮМ Я.Б. Я розумію. Я закінчую.

Я скажу одне, що знову-таки діалог завжди повинен іти в такому руслі, коли ми з повагою відносимось один до одного – хто професор, хто академік – і не говоримо про такі подібні речі, особливо на офіційному, на державному рівні.

Одного разу, в Китаї, мій колега, до якого я звернувся, сказав: "Yes, sir". Я кажу: "Чому? Я – професор і ти – професор". Він сказав мені: "Так, я – професор. Але ти – академік, а значить, ти можеш більше". От на цьому хотів би закінчити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Зрозуміло.

Слухайте, різні точки зору, а ми, як завжди, шукаємо відповідний баланс між точками зору. І тим балансом є проект рішення. Я думаю, що народні депутати будуть згодні, да, проголосувати за цей проект рішення, Іван Григорович його підтримав, тому прошу проголосувати.

Хто – за? Проти? Рішення прийнято.

І останнє у нас четверте питання дуже важливе, я хотів би, ну, народні депутати його мають. Це щодо підтримати клопотання про присвоєння Президентом України почесного звання "Заслужений працівник освіти України" головному консультанту секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти Луцькій Аллі Володимирівні. Ну, ми її всі знаємо, вона зробила дуже, дуже багато для того, щоб...

І взагалі я хочу сказати, це гарна традиція, хтось, комусь щось не подобається, але я скажу таку річ. Якщо ми навіть не можемо підтримати людей зарплатами, які повинні бути, да, які існують в цивілізованому світі, то хоча би добрим словом, доброю нагородою. Мене навіть сьогодні доброю нагородою привітали.

Тому я прошу, шановні колеги, підтримати цей проект рішення. Хто – за? Проти? Рішення прийнято одноголосно.

Хочу всім подякувати.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зараз, зараз, зараз.

Хочу... Ага, і ще є пропозиція. Подяка комітету Верховної Ради України. Прямо на дереві, сировинна модель. За вагомий внесок у національно-патріотичне

виховання дітей та молоді, особисту підтримку позашкільної освіти України... А ми в боргу, бо проекту закону так і нема. Юрій Михайлович, це ж міністерство повинно подати, да? ...позашкільної освіти України і активну участь в організації Всеукраїнського фестивалю закладів позашкільної освіти України "Територія творчості". Ну, просто супер. Директор Шкура. Це наш комітет от отримує таку нагороду і від Міністерства освіти, я так розумію. Тому ми знайдемо, да, місце, де ми цей Є як то кажуть... Але я б тут би дописав: для каденції два в кубі, ну, тобто для восьмої каденції.

Шановні колеги, хочу всім подякувати. Я вам чесно скажу, сьогодні ми зробили велику справу, і те, що ми переговорили тут, я думаю, абсолютно нормально.

Максим Віталійович, я думаю, потрібно спокійно сприймати речі. Головне, так, або ми, от ми себе таким чином оцінюємо. Ідемо ми вверх? Доповідь у вас проказала, так. Рахункова палата чітко зафіксувала, що зроблено, що ще потрібно доопрацювати. Ну, це нормальний абсолютно процес. Це ж стосується там і Академії наук України. Слухайте, разом ми шукаємо. Головне, що ми повинні розуміти, що не через ламання, а через трансформацію. Тому, якщо ми нічого не робимо, далі будуть ламання і революції. Якщо ми змінюємося, то ми можемо говорити тільки про одне: про другу похідну, да? Пришвидшимо її, збільшимо її – тоді ми будемо мати відповідні наслідки.

Ще раз всім дякуємо. Якщо нема питань, зауважень – Слава Україні!